

Seese-Seese

CP

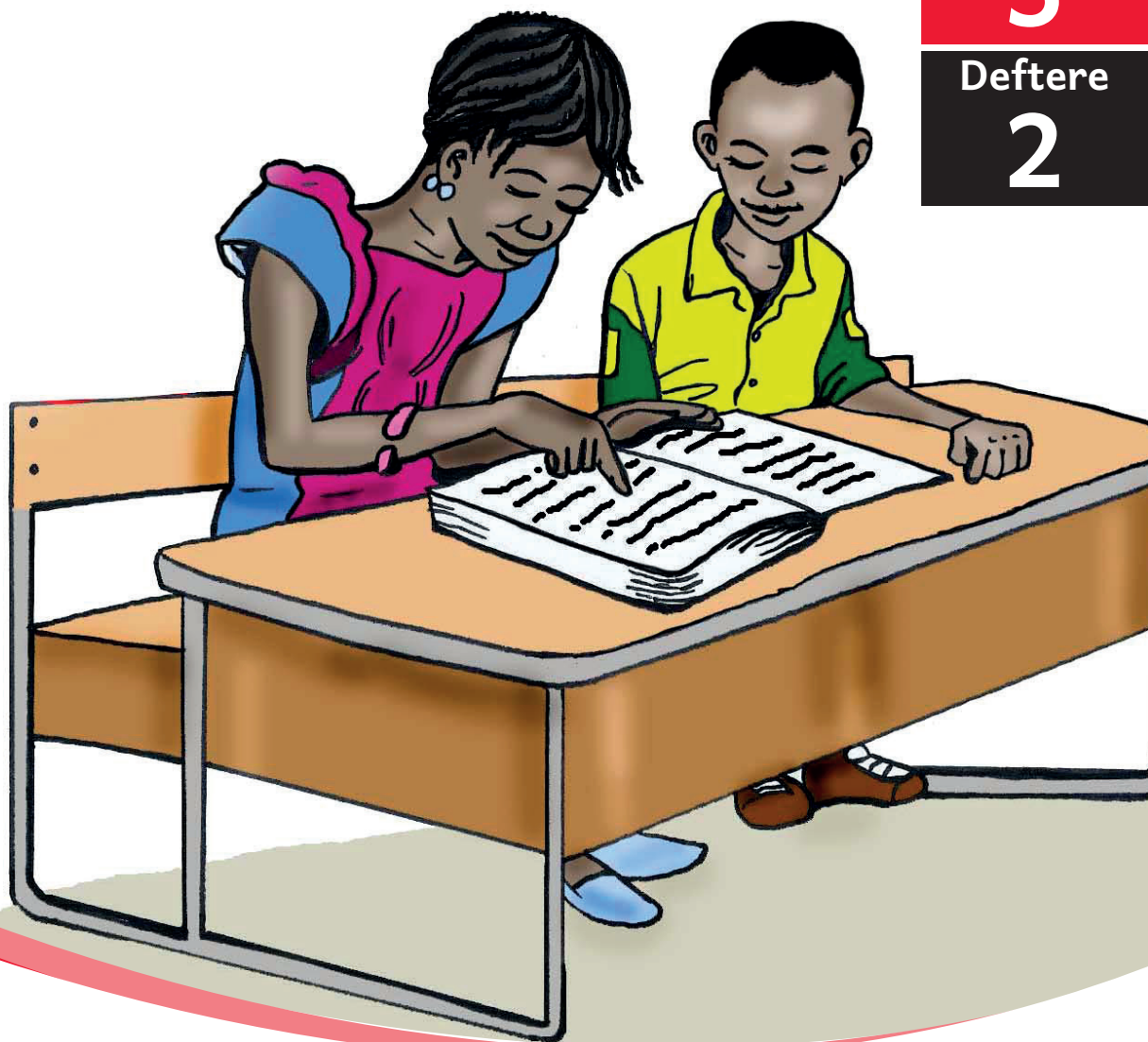
Tono

5

Deftere

2

POULAR

République du Sénégal

Ministère de l'Éducation nationale

Vente interdite

Pulaar

Seese-seese

Tolno ⑤ Deftere ②

Édition 2018
Réimpression 2020

Avis de droit d’auteur : ©2016-2021 projet Sénégal Lecture Pour Tous pour l’Agence des États-Unis pour le développement international (USAID), contrat USAID n° AID-OAA-I-14-00055/AID-685-TO-16-00003, géré par Chemonics International. Tous droits réservés. Cette aide provient du peuple américain et est financée conjointement par l'USAID et le gouvernement du Sénégal.

Ce travail est disponible sous la licence Creative Commons Attribution 4.0 IGO licence (CC BY 4.0 IGO) <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/igo>. Sous cette licence, il est accordé le droit de copier, de distribuer, de diffuser et d’adapter ce travail y compris à des fins commerciales selon les conditions énoncées de la licence CC BY.

Loowdi deftere ndee

Lelel yidaa	4
Dewgal Molel ngal.....	24
Dewgal lawdungal	44
Funeraagal hakkunde lekkol Daaru'en e lekkol Madiina'en.....	64
Jaaynde lekkol	84

Lelel yidaa

Lelel, biy Neene Lella oo, ko suka keewdo
nehdi, moyfo nari ete beldo yidde.

Omo softani jande lekkol.

O mooroto haa yooda, o buftoo, o moomo
nebam banndu.

Do taw-daa mo kala omo boornii comci
jooddi.

Ko Neene Lella dañi kala tottat mo,
sabu yidaa o wona tumaranke.

Baaba Lella ko demoowo.
E kala sahaa o yahat gese.
So ndunngu arii, o rema gawri, gerte e ñebbe.
So dabbunde yontii o remata ko sardinje.
Baaba Lella ina jogii cuudi tati.
Wooturu nduu, o renndi dum ko e Neene
Lella.

Heen suudu wooturu ko Lelel waalata heen.
Tataburu nduu ko suudu Sammba Lella e
Demmba Lella.
Baaba Lella ina jogii sehil bi'eteedo Ngaari.
Ngaari ina jogii bitik mawdo jeyoowo mburu.
Wuro ngoo kala ko galle Ngaari soodata
mburu.

So a wirtiima palaas makko, a yi'at yimbe
ina lima ina cooda looci mburu.

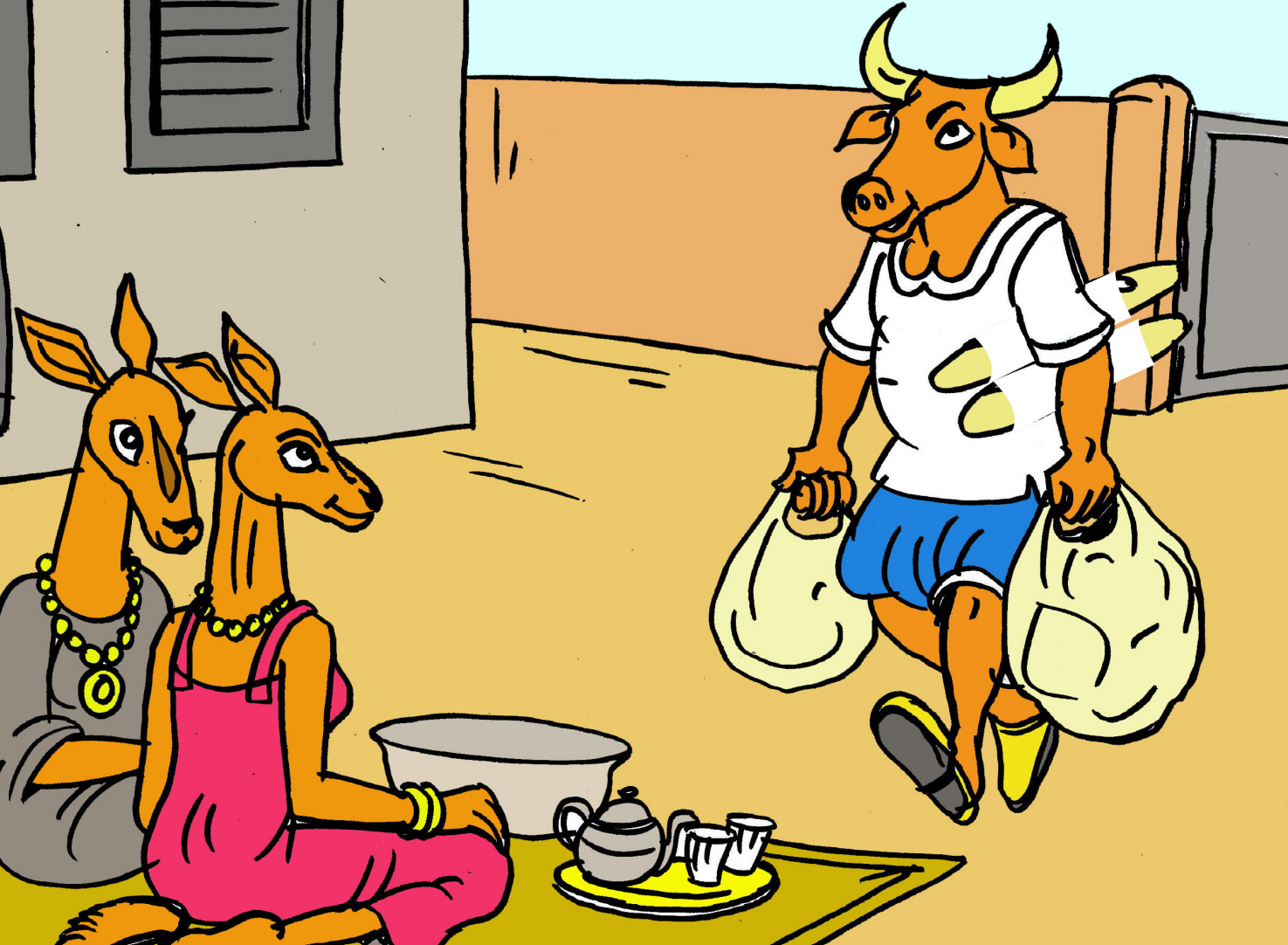
Looci mburu dii ko bedi coññooji.

Kikiide kala Ngaari dognat oto mum yaha
galle Baaba Lella.

Ko toon o yarata ataaya do Neene Lella.

Ko Sammba defata ataaya, Lelel nawata
kaasuuji.

Ko toon o wonata, omo yeewta haa futuro
nde o hoota.

Kala nde Ngaari ari addantu Lelel huunde,
Lelel ne rennda e yimbe fof.

Baaba Lella ina weltii e goro mo addantee
oo.

Heen sahaaji o rokka Neene Lella looci
mburu.

Duubi ina njaha, ebe ngoni e jam keewdo.
Lelel ina jannga lekkol no moyyi, o yidi ko
gollaade e biro so o mawnii.

Ngaari ko moyfo, omo wadana Baaba
Lella e joom suudu mum huunde fof.
O meedaa naatde galle Baaba Lella tawi
o addaani hay huunde.
Lelel nana mawna seeda, won ko fuddii
hebde e jande hee.
Ko mo wuuri o naatata kalaas kawgel,
ko duum wadi mo naatde dudal refto e
ndunngu hee.
Lelel anndi tan ko jande, fijirde e jaleede.

Ngaari ina yeewtida e makko, kono Lelel ko nehiido.

O jaaboto ndabba tan, o yaha e ko yaawi.
Ñalawma gooto o noddi baaba Hammadi
ngam yi'ondirde e mum.

O anndini mo wonde o tolniima e resde ete
won mo yitere makko yani.

Baaba Lella weltii no feewi sabu Ngaari ko sehil mum.

Ngaari wi'i mo ko Lelel yidi.

Baaba Lella naamnii mo : « Hol Lelel ? »

Ngaari jaabii mo : « Ko Lelel biye kaalat mi. »

Duum betti Baaba Lella no feewi,

o jaabii mo : « Lelel ko cukalel woni ko e
janngude ! »

O wi'i mo : « Ko kanko dey njidf-mi resde. »

Baaba Lella wi'i mo : « Maa yiidu e Lelel
haa yeewa. »

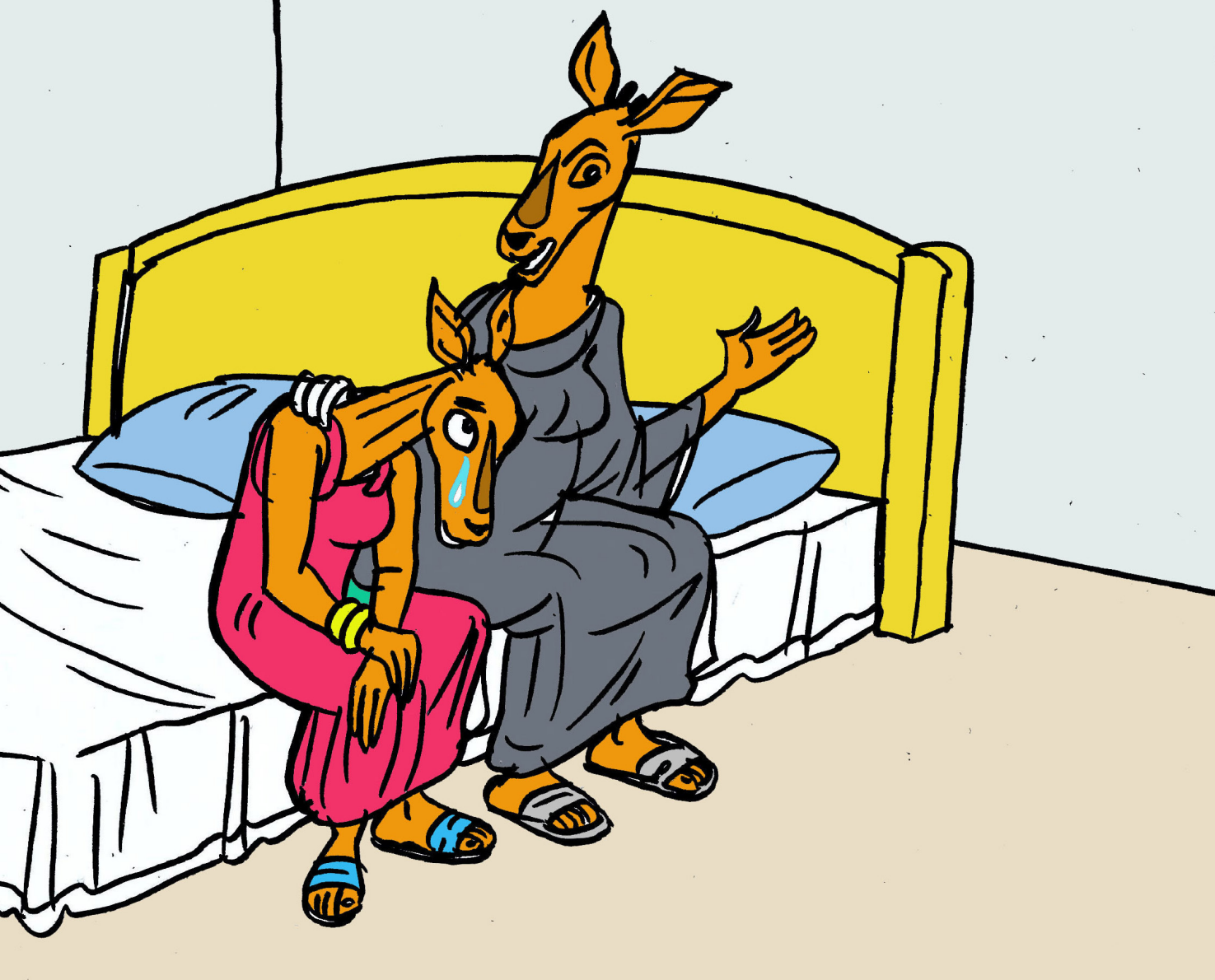
Nde yahi haa jamma ari, Baaba Lella
haalani Neene Lella, oon wi'i mo :
« So o resii Lelel maa o jogo dum jogogal
moyyal. Maa o toppito mo, o safrana mo
cadeele makko kala. »

Lelel tinaani ko joli, nana jannga e kayee
mum.

Neene Lella wi'i Baaba Lella maa yeewtid e
biyum.

O d'ali haa janngo e mum, o nodd'i Raki,
o joyy'ini d'm.

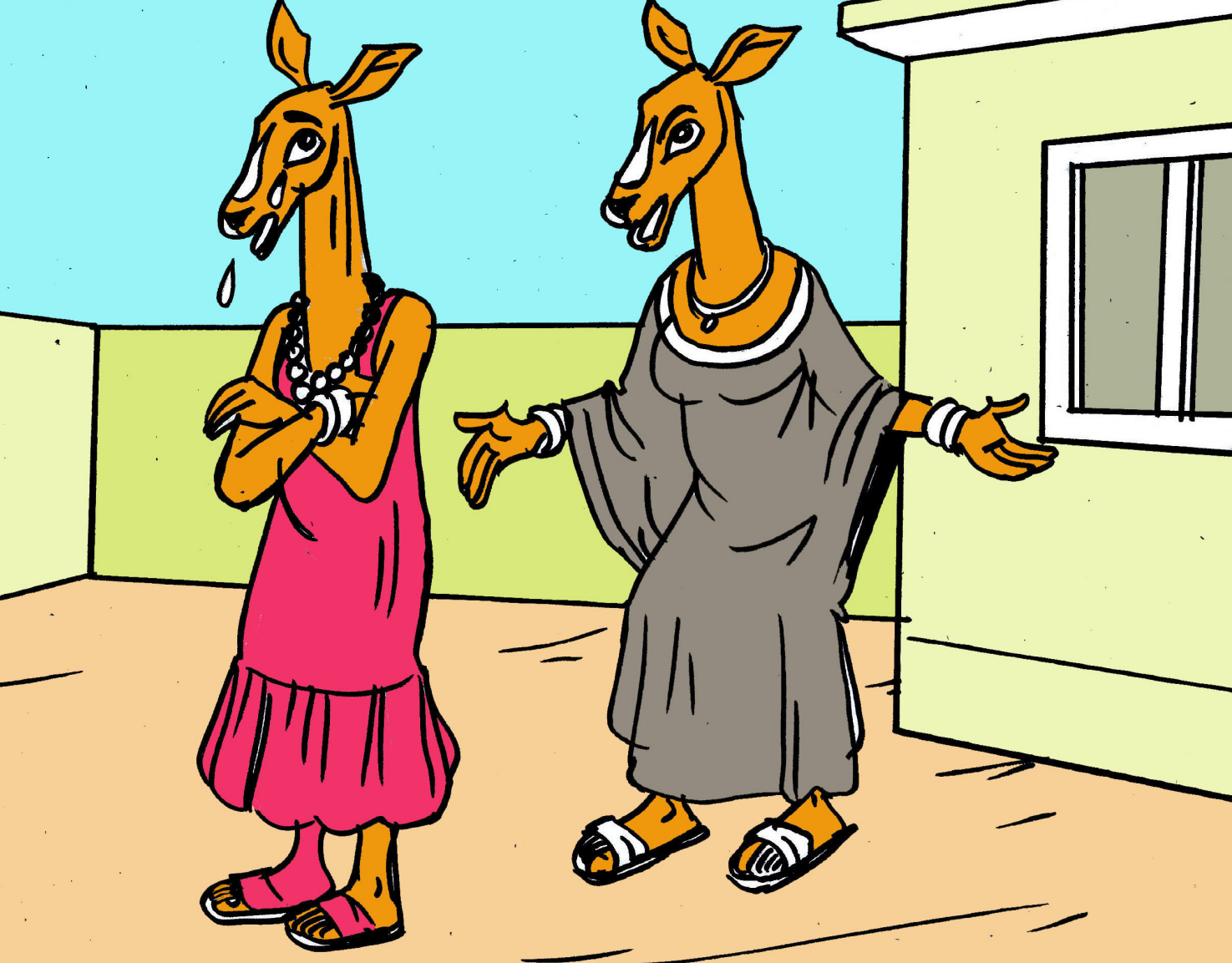
O wi'i mo : « Lelel ko goonga, ko a cukalel
haa jooni kono won jid'do ma. »

‘Bidɗo oo jaabii mo : « Neene hol ko woni duum ? »

Yumma oo jaabii mo : « Ngaari ina heewi kaalis kono alaa joom suudu, jooni ko o jidɗo resde ma, ngonaa joom suudu makko. »

Lelel diwi, wulli : « Neene, miin ko mi
janngoowo, mi yidaa reseede.
Mbido yidi firtude, mi daña kaalis, mi nafa
jinnaabe am. »
Lelel nana woya, o yidaa reseede jooni.
Neene Lella noon yidi ko Lelel resondira e
Ngaari.
O wi'i : « Jaraani woyde, debbo resete,
ko duum woni fotde maa. »

Lelel diccii e yeeso neene mum ina ñaagoo :
« Neene mi yidaa reseede jooni, njid-mi ko
jokkude jannde am haa mi joofna. »
Yumma oo wi'i : « Ko o gorko moyfo,
o fotaani boccitaade ma.
Omo jogii jawdi, etee maa o toppito koreeji
maa kala. »
Bidfo oo hebbitii : « Neene ! Haalan baaba
am wonde mi resondirtaa e Ngaari haa
bada. »

Lelel jaaki sabu neene mum jabaani
hedfaade hay dara.

Neene Lella yalti d'ali mo doon kanko tan.

Lelel wulli : « Eskey hol no mbaɗat-mi,
eskey hol to kuccu-mi ? »

Neene Lella e Baaba Lella nanondirii.

Lelel ko desondiroowo e Ngaari, wela walla
metta mo.

Ngaari nelii koreeji mum, totti dumen
jawdi keewndi, ko duum woni yamal ngal.
Galle oo heewii, yimbe nana njeewta.
Teddungal ngal mawnii.
Ngaari rokki Lelel miliyonaaji.
Lelel noon nana sokii nder suudu mum ina
woya tan.
Hol no o wadata ?
O yetti telefon o noddii sehil makko Faati
Bojel.

Oon wi'i mo : « A ɗalat haa jamma, ndogaa ngaraa galle amen. »

Lelel ɗali haa naange muti, haɓɓi saawdu mum.

O ari o honngi baafal Faati Bojel, o wi'i oon :
« Faati mi humanaama haa gasi, ko nawde mi tan heddii. »

Janngo e mum, Lelel yahdi e Faati Bojel,
ɓe njoli laana njoorndi, ɓe njahi.

Koreeji ngaari mbadi diddal, ngarani
jombaajo.

Be tawi yummun Lelel ina woya sabu Lelel
yahii.

Hay gooto anndaa to o hucci.

Omo woya omo wulla.

Dee gacce hol to kaaltoytu-mi dumen,
biyam yahii.

Janngo e mum giy'iraabe makko elewaaji
ngari y'eewde mo, tawi Neene Lella ina
woya.

Ko ngol laawol gootol Lelel meedi waalde
boowal.

O wi'i : « Kori biy am oo waraaka ? »

Neene Lella woyii haa gite dee buuti.

O anndaa ko hebi Lelel.

Alaa fof do yimbe y'eewaani Lelel, hay gooto yi'aani mo.

Jeyyal, jeeynoowo oo honngi baggel mum yeeyni kono o yiitaaka.

Ngaari hulii, y'etti oto ina yiiloo banngeeji kala, kono hay dara.

Nde dum wadi balde tati, Lelel yahi lekkol yeewoyde direkt eer oo.

Kanko e direkt eer oo, madam oo e elewaaji, be njahdi galle mabbe.

Neene Lella sooyinii mo tan, dogi mabbii e
Lelel ina woya.

Nde be njeewtidi e yimbe lekkol bee, be ndutti
Ngaari kaalis mum.

Lelel haaytii reseede, ko o jokkoowo jande
makko.

Janngo e mum, Lelel ñaantii haa yoodi,
ruttii kalaas mumen.

NAAMNE DEE :

1. Mbele Lelel ko elew moyfo ?
2. Mbele Lelel ina yidi Ngaari resa
dum ?
3. Lelel wadii peeje haa boccitii
e dewgal ngal. So aan wonnoo,
hol no mbadataa ?
4. So ada waajotonoo elew potnoodo
reseede, hol ko mbaggintaa dum ?

Dewgal Molel Ngabu

Wadii balde jooni maayo ngoo ina fitni sabu luural hakkunde Baaba Ngabu e Neene Ngabu.

Joom laade'en hodge e gure yimbe bee kulii awoyde ko ina wona lewru jooni.

Ko addi luural hakkunde Neene Ngabu e Baaba Ngabu koo ummii ko e binngel mabbe dewel ngel.

Ko binngel Ñiiwa yettini yamal, Baaba
Ngabu wi'i biyum yontaani reseede.
Neene Ngabu kañum nanngi ko biɗɗo oo
yontii, ko o deseteedo. Podondiral mabbe
ngal fudɗotoo ko gila pudal haa mutal
naange.

Doktoor Puppupal koddiɗo mabbe kodɗo
e bokki ngonki e daande maayo kii yahii
yeewde be.

Nde o yettii, o tawi ko ebe keboo sippirde,
gooto kala ina seki haa buuti.

Doon e doon, be ndartini duko ngoo,
be calmondiri e makko, be totti mo joodorde.
Doktoor Puppupal manti koddigal mabbe
booyngal ngal.

Nde o joofni salminde, o wi'i : « Ko luural
hakkunde mon ngal addi mi ɗoo hannde. »

Baaba Ngabu wi'i mo : « Galle oo ko miin
halfi dūm ! »

Doktoor Puppupal jaabii : « Miin dey ko
koyde koddigal tan ngaddi mi ! »

Neene Ngabu wi'i : « Ko miin jabi yamal,
njid-mi yo baaba oo rokkir, o salii ! »

O beydi heen : « Hay jinnaado gooto
salotaako biyum resee ! »

Doktoor Puppupal : « Buri addude mi doo
fof ko golle am doktoraagal dee ! »
Neene Ngabu wi'i mo : « Hol haaju doktoor
e dewgal ? »

Doktoor Puppupal wi'i be : « Ko mi
jidnoodo humpitde on tan ! »
Baaba Ngabu wi'i mo : « Ko e hol duum
kumpittaa min ? »
Neene Ngabu beydi heen : « Ina jari
naamnaade dey, sabu alaa kumpaado doo
saka ina humpitee ! »
Doktoor Puppupal wi'i be : « Nanngir-mi
molel Ngabu ko no biy am nii ! »
Baaba Ngabu wi'i mo : « Doktoor ar e ko
kumpittaa min koo ! »

O wi'i be : « Naatde hodannde, yaawii no feewi
e bidɗo mon debbo oo ! »

Neene Ngabu fobbi hello, fiyi cengi, yiili
hoore, wi'i mo : « Doktoor Puppubal, hoto
najnu min ! »

O beydi heen : « A fudɗiima yawtude
keerol kodɗigal ! »

Doktoor Puppupal jaaki wi'i : « Mi sikkaani sabu ko jam binngel mon ngel tan ummini mi ! »

Baaba Ngabu wi'i mo : « Miijo maa ne feewi Doktoor »

Neene Ngabu wi'i be : « On mbaawaa hadde mi hebde fotdeeji am e biy am. »

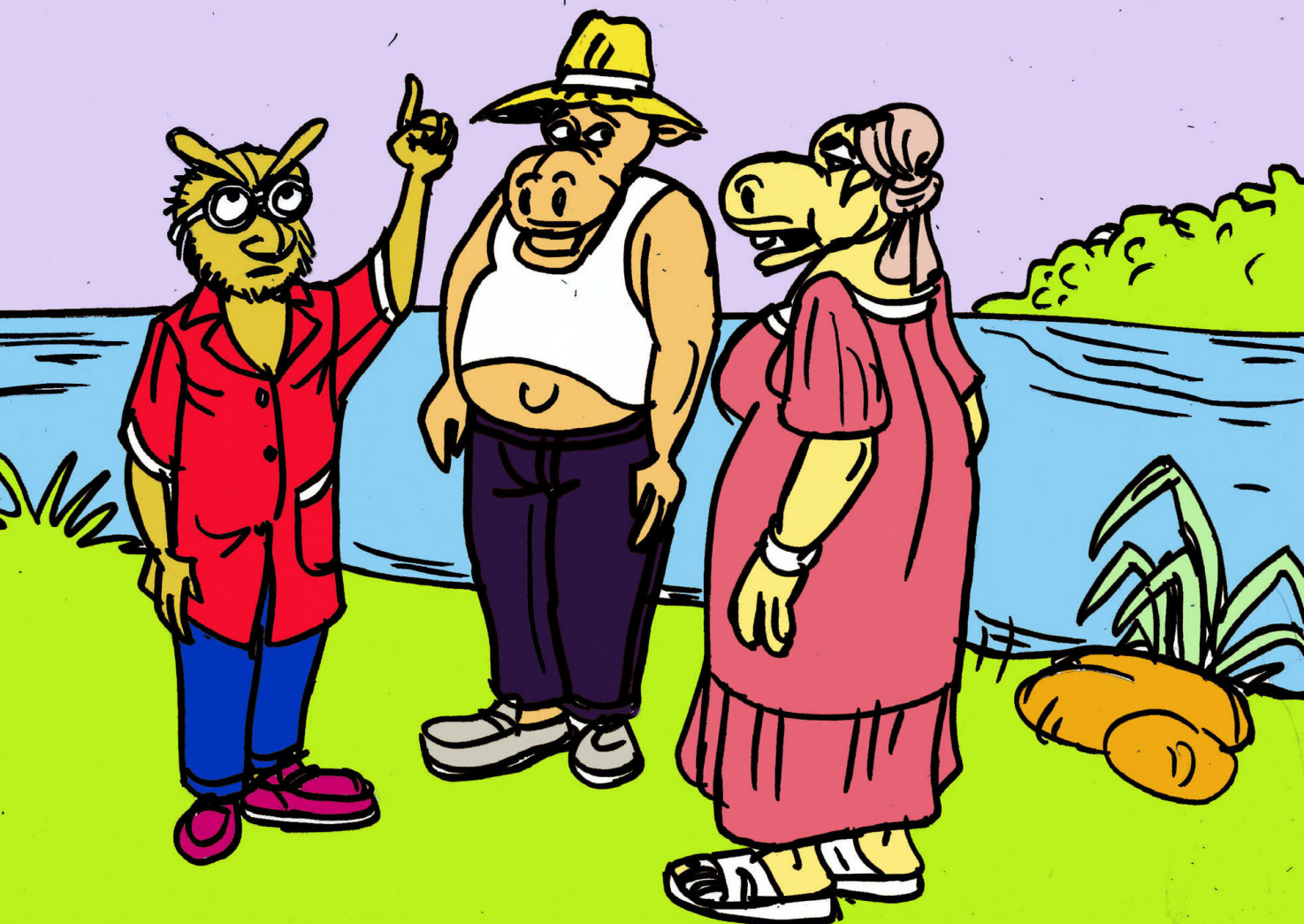
Doon tan Neene Ngabu yoori daande, ina woya.

Baaba Ngabu wi'i : « Doktoor Puppupal, mbido sikki huunde ndee nana diwa juude ! »

Doktoor Puppupal wi'i : « Woynude mo addaani mi doo, ko rokkude miijo am tan addi mi ! »

Baaba Ngabu wi'i mo : « Haal miijo maa njahaa haaju maa doktoor ! »

Doktoor Puppupal ruttii wi'i : « Binngel mon ngel fotaani naatde dewgal jooni ! »

Neene Ngabu hehti konngol ngol wi'i :
« Mbele ruttinde y'amal ngal ina yoodi ? »
Baaba Ngabu wi'i : « Mbele cukalel ngel
duubi sappo e tati ina waawi naatde
dewgal ? »
Neene Ngabu jaabii ina biiña : « Eey, duum
ina heewi doo e nder maayo men ngoo ! »

Baaba Ngabu wi'i : « Yimbe fof nana mbada addantaa kam wadde so tawii mi yi'ii ko moy'yaani ! »

Doktoor Puppupal wi'i : « Yeewtere ko ked'ondiral. »

Baaba Ngabu wi'i : « Kanko o wonaa kedotoodo, sabu so o hedotono, o yettataano fotdeeji yamal dii ! »

Neene Ngabu jaabii : « Ruttinde fotdeeji biyum, hay gooto wadataa duum ! »

Doktoor Puppupal yettiti konngol, wi'i be : « Ñaagii-mi ko yo on kedo mi. »

Baaba Ngabu wi'i mo : « Miin dey maa mi hedo ma ! »

Neene Ngabu hebbitii wi'i : « Doktoor, ko miin adii parde ! »

Doktoor Puppupal wi'i be : « Naatde dewgal ina wadi tan sahaa mum. »

Neene Ngabu wi'i : « Ko jinnaabe fof njidi bibbe mumen naata dewgal ! »

Baaba Ngabu jaabii : « Ko doktoor haali koo ina laabi, naatde dewgal ina wadi sahaa mum. »

Doktoor Puppupal wi'i be : « So on kediima kam maa mi bur labbinande on ko kaal-mi koo. »

Neddo, terde mum poti ko timmude ko adii nde ina naata dewgal.

Neene Ngabu wi'i : « Sukaabe fotbe no
Molel Ngabu tan ndesetee doo, hay huunde
alaa heen ! »

Doktoor Puppupal jaabii mo : « Won ko
woni heen kay, maa mi labbinan on.»

Cukalel dewel so resaama law ko heewi ina
waawi hebtaade dum heen !

E deen gede ada waawi limde heen :

« Yettude reedu law, jibinde waasa
fittaandu mum, dañde ñawu mbi'eteengu
fistil ! »

Neene Ngabu wi'i : « Ñawu ko doo tawaa
tee ko doo woppetee ! »

Doktoor Puppupal wiyi ñawu mbaawngu
reenteede, hay gooto fotaani fawde dum
hoore mum!

Baaba Ngabu wi'i mo : « Hol ko woni fistil ne ? »
Doktoor Puppupal wi'i mo : « fistil ko ñawu
keboowu debbo naatdo dewgal law.
Terde suka oo timmaani, ko dum wadata o
daña gaañande gaddooje ko wi'etee fistil.
E banndu, ina wadi laawol taarorteengol e
laawol jahreteengol dow wuro.
«Ina woodi fistil mo nganndu-ɗaa ko
gudde ɗiɗi ɗee ngontata gootum.

«Garaado fistil waawaa nanngude taare
mum e jalte mum.

So Molel Ngabu naatii dewgal e duubi mum
sappo e didi maa on lor mo !»

Neene Ngabu wi'i mo : « Molel Ngabu na
yahra e duubi mum sappo e tati ! »

Doktoor Puppupal jaabii mo : « Ko gootum,
haa jooni banndu nduu timmaani tawo ! »

Doktoor Puppupal wi'i be : « Naatgol dewgal ina wadi sahaa mum wonande debbo walla gorko.

« Fistil noon ina metti safrude etee ene wadi heen di cellataa.

Yanti heen, dañño fistil waawataa laabde.

Wondude e yimbe sadtirtu joomum no feewi sabu henndu ummotoonu e mum nduu welaani.

So dūum yawtii, aan Neene Ngabu mbete njid-daa ko Molel Ngabu waasa jukkude janɗe mum ?»

Neene Ngabu deŷyi, Baaba Ngabu wi'i :
« A jaaraama Doktoor Puppupal, hannde min nanii goonga ! »

Neene Ngabu jaabii mo : « Haalan hoore maa tan, mbaasaa naatnude mi heen ! »

Baaba Ngabu wi'i mo : « Aan kam ko fotdeeji maa dii buran maa cellal biye Molel Ngabu ? »

Doktoor Puppupal wi'i yo Neene Ngabu yeewto no moyyi ko yidi waɗde koo.

Doktoor Puppupal waynii, wi'i : « Mi nanii sukaabe am bee ina mbi'a wonde Molel Ngabu na waawi janngude ! »

Nde Doktoor Puppupal yahi ndee, Neene Ngabu wi'i : « Ruttaade caggal yawtii, o rokkirtu Molel Ngabu ! »

Baaba Ngabu jaabii mo : « Ko Doktoor
Puppubal haali doo koo fof ko nafoore men
enen e Molel Ngabu kala ! »

Neene Ngabu wulli : « Wooy am miin to
kuccu-mi, miin e dee gacce ? »

Goggiraado oo naati wi'i : « Ko nanat-mi
koo kam hol no yahri ? »

Baaba Ngabu jaabii mo : « Nantindo ma oo
ko haalan maa ? »

Goggo oo wi'i mo : « Mi nanii ko a jidfo
ruttaade caggal e dewgal Molel ngal ? »

Baaba Ngabu deyfi haa booyi wi'i mo :
« Molel Ngabu ko janngoowo, waawaa
naatde dewgal jooni ! »

Rewbe difo bee ndenti njidi yo Baaba
Ngabu rutto caggal.

Goggiraado oo wi'i mo : « Mbii-mi, njid-mi
ko pawaa haala maa kaa e leydi ! »

Baaba Ngabu : « Ko a mawni am kono won
ko ganndu-mi heen ko a anndaa ! »

Goggiraado : « Ko miin heccu maa, a anndaa
heen ko mi anndaa, rokkir Molel Ngabu ! »

Baaba Ngabu wi'i mo : « Mi meedaa
yeddude haala maa, kono e ngol won ko a
anndaa ! »

Goggiraado oo seki seeda : « Jooni haalan
am ko mi anndaa koo ! »

Baaba Ngabu wi'i : « Cukalel so resaama
law jande mum bonat daña ñawu
mbi'eteengu fistil ! »

Goggiraado jaabii : « Hol ko woni fistil ne ? »

Baaba Ngabu wi'i mo : « Ko ñawu ngu
nganndu-daa kala dañdo dum waawaa
nanngude taare mum walla jalte mum. »

Goggiraado oo wi'i mo : « Miñi am oo kam
hol bonnudo hakkille mum ? »

Neene Ngabu wi'i mo : « Wonaa goddo,
ko Doktoor Puppupal gummiido doo jooni ! »
Goggiraado oo wi'i mo : « So a saliima
rokkirde Molel Ngabu maa mi tayondir
e maa ! »

Baaba Ngabu deyyi haa booyi wi'i :
« So tawii ko noon njiiru-daa wadde maa
en tayondir ! »

Goggiraado ina woya, Neene Ngabu ne ina
woya, be ngummii, be njalti.

Baaba Ngabu heddii doon, joodii haa booyi,
telefon soni, o yetti, o tawi ko miñiiko.

Ko goggiraado oo ardi doo jooni bojji mum,
haalani mi ko joli, kono ko aan ngondu-mi !

Baaba Ngabu wi'i mo : « A jaaraama,
mi ruttotaako caggal hay laawol gootol ! »

Miñiraado oo : « Mbidó wasiyoo maa nde
mbadtataa hakkille e Molel Ngabu kala to
ngon-daa ! »

Baaba Ngabu, ko baadiiko jidnoodo Molel Ngabu, gondo oya bannge e maayo ngoo, noddatnoo mo telefon.

Baadiraado oo : « Kaaw, mi nanii ko njid-daa wadde koo fof ! »

Baaba Ngabu : « Hol kaalando ma ? »

Baadiraado oo : « Ko goggo am noddi mi, haalani mi kaaw am jabaani dewgal ngal. »

Baaba Ngabu : « Goggo maa haalii goonga ! »

Baadiraado oo : « Mi yidiraano dum noon kono so a yeewii ko nii buri. »

Baaba Ngabu yidii hakkille Neene Ngabu deey'a seeda ko duum wadi o fudfi yeewtere.

Neene Ngabu wi'i mo : « Tottude konngol mum haa gasna ruttoo heen ina muusi ! »
Baaba Ngabu wi'i mo : « Ko en fotbe yeewtude haa nanondiren nde totten konngol men ! »
Molel Ngabu janngii haa woni Doktoor, yimbe galle mabbe fof wondude e Doktoor Puppupal mbeltiima.
Yo jinnaabe bee yeewat nafoore sukaabe mumen etee be ndeena be haa teenti noon e rewbe bee.
Njagganen sukaabe rewbe bee, njannga haa be mbaawa feewnude janngo mabbe so be mawnii.

NAAMNE DEE :

1. Hol ko wadi Doktoor Puppupal ari yeewde Baaba Ngabu e Neene Ngabu ?
2. Hol no biy Baaba Ngabu e Neene Ngabu oo wi'etee ?
3. Hol nanngantunoodo baadam Baaba Ngabu e dewgal Molel Ngabu potnongal wadde ngal ?
4. Hol ko miiji-don e jinnaabe rokkiroobe bibbe mumen famarbe bee ?

Dewgal lawdungal

Mayram ina yahra e duubi jeenayi.
Ko o elew kebtinaado e jande.
Ko o tiidniido, coftudo e jande makko e
kala sahaa.
Ko duum wadi mo dadde e kalaas makko.
O joodiima yontere o araani lekkol,
sukaabe bee mbi'i o sellaani.

Nde be kattii mo ko juuti, madam oo yahdi e
giy'iraabe makko elewaabe to galle mabbe.
Nde be njahata ndee, be ndenndinii huunde
ngam yettoraade mo.
'Be njettii galle mabbe, be tawi omo joodii
e sara neene makko, omo wottoo.
Nde yumma oo yi'i be tan, wa'i no kulfo nii.
O haawaa, o wi'i be : « Kori ko jam, ko woni ? »

Jannginoowo oo wi'i mo : « Ko jam tan kono ko mi jaakdo !

Wadii jonte didi haa naatani tati, Mayram araani janngude lekkol.

Naamnii-mi sukaabe bee, be mbi'i mi o sellaani.

Ko dum wadi, hannde, min ngari yeewde mo. Kono ina wa'i no o seborii nii, e jiide, hay dara o wondaani. »

Yumma makko wi'i cel, joodii ko juuti seeda, haalaani hay dara.

Caggal dūum o ummii, o noddi jannginoowo
oo nder suudu makko.

O dāli Mayram boowal ina yeewtida
e giy'um'en.

'Be naati e nder suudu makko waandu no
deɓndu jooteede seeda nii.

Ko pajaas wertaa e leydi, darap purɗo
ina fawaa heen.

Caggal leeso ngoo ina wadi bakane dīdi
guddiide.

Comci seeda ina pawii heen.

So a naatii, loonde yoodnde na heedir maa bannge nano.

Ende muurnaa, pot laabdo cer ina fawaa dow mayre.

Ko daago kudi wertaa e leydi.

Nde be naati e suudu hee, be njoodii les ebe calmondira, ebe ngittondira kumpa.

Yummum Mayram ñedi ndiyam e loonde hee, ari diccii, totti jannginoowo oo.

Nde o yari haa o gasni, o totti mo pot oo.

O ummii, o nawti pot oo, o arti, o joodii
e sara makko.

Jannginoowo oo naamnitii mo : « Aan kam,
ko hadi Mayram arde janngude gila ndeen
haa jooni ? »

Yummiraado wa'i no badoowo berde didi
nii, omo miiyto.

Jannginoowo oo wi'i mo : « Haal tan,
hoto hul, miin e maa kala ko en rewbe. »
Ko doon yumma oo suusti.

O wi'i mo : « Mayram dey, ko goonga nii
sellaano gila ndeen haa jooni.
Kono noon o seborii no moy'yi.
Nde o sebori, o fotnoo ko ruttaade jande.
Do hakkunde doo, baadum baaba makko
gooto, arnoo doo ina yeewa kaaw mum.
Oon yi'i mo tan, wi'i ina yidi mo.
Oon noon ko jiilotoodo ina yeeya to Ndakaaru.
Alla ina anndi, o rokki mo tan ko ujunnaaji
didi.

Min mbi'i noon yo o joodoro tawde wonii ko o deseteedo.

Baaba makko wi'i yo o woppu jande lekkol, o jannga golle galle ; ko duum wadi o araani janngude. »

Jannginoowo oo naamnitii mo : « Onon kam ko wadi njid-don naatnude mo dewgal ?

Dum lawdaani ? »

Yumma oo wi'i : « Yaawii kay, kono ko kanko woni afo gorko.

Gonaangal e wuro ngoo ina muusi no feewi, yanti heen baaba makko gollaaki.»

« Miin yumma makko oo, mi hocinto tan.
So mi dañii seeda, mi sooda mi yeeytoya
luumo.

So min ndokkii mo gorko ne, joom galle
makko wi'i ko doo woppata mo sabu
ko o cukalel.

Maa o neldu nguura lewru kala.

So ndeen yontii, cadeele amen maa ngusto. »

Jannginoowo oo hedii mo haa o gasni.
O wi'i : « Ko kaal-ɗaa koo fof ko goonga.
Kono maa mi yeewtane ɗoo ko a meedaa
sikkude e am.

« Miin oo, nde ngon-mi cukalel ndee, mbido
foti no Mayram nii, ko ndeen njogornoo-mi
reseede.

« Neene am noddi mi ñalawma gooto wi'i mi
baaba am ko ko rokkirta mi, mbido resee.
Ko ɗuum wadi ko kaalantaa mi ɗoo koo,
mba'-mi ko no guurtoowo ɗum nii.

« Mi wonno cukalel, baawngel janngude,
kebtinangel e lekkol amen no feewi.
Kono jinnaabe am ngoni e cadeele muusde,
kaabniide.

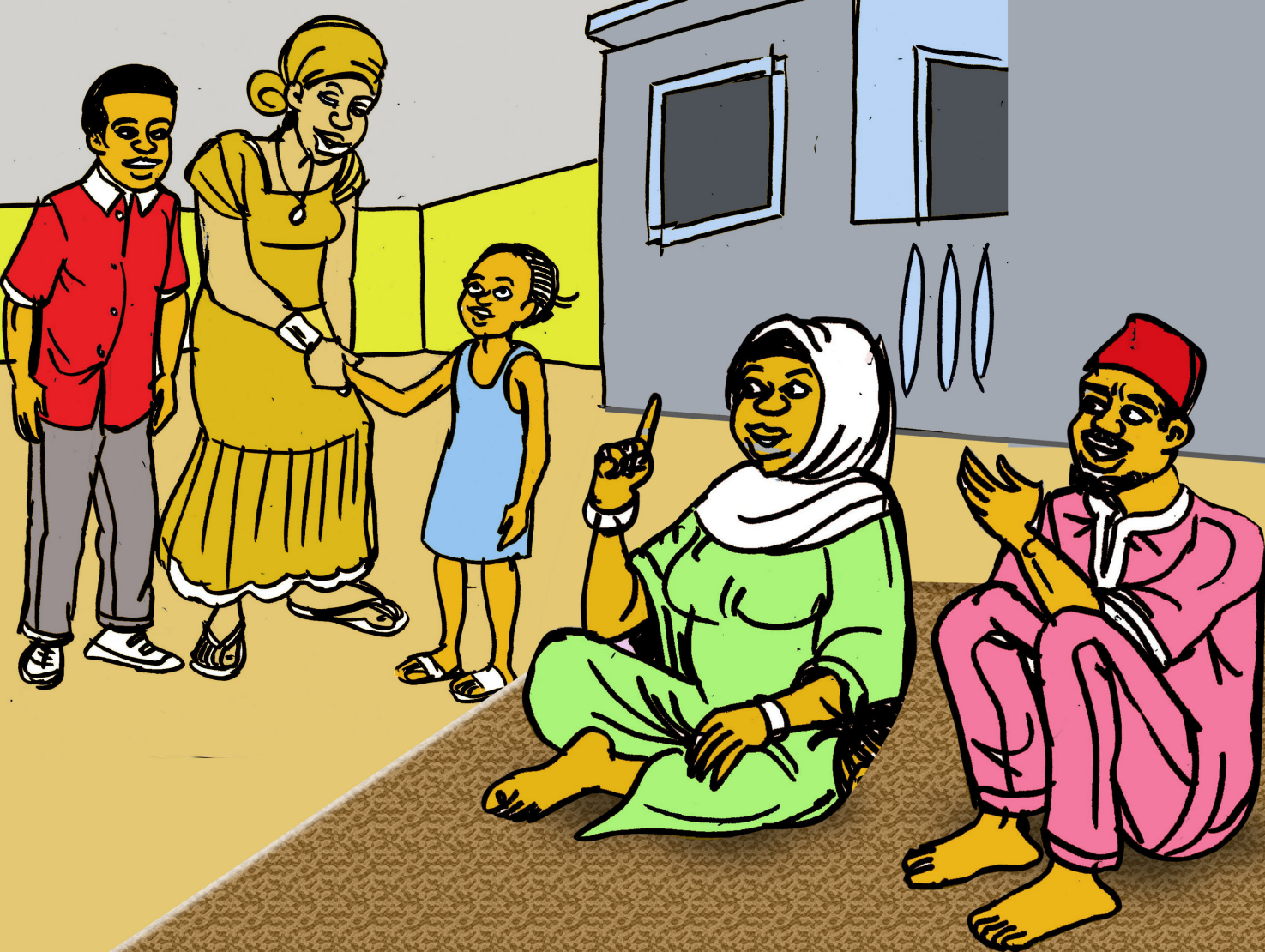
« Ko miin woni afo kadi, neene am woni
joom besngu no feewi, kaar.
Hade am dawde, maa mi walla neene am
fittude, lawyude kaake e yooode to woyndu.
« Heen sahaaji, mi baccana miñ am'en ko
adii nde mbido dawa.
Kono jande ndee ina welnoo mi.

« So mi gasnii tan, mi dogat, mi janngoya,
mi yidaa tardude.

Sabu janngintunoodo min oo ina yidnoo
mi sanne.

« Omo anndunoo no gonal am galle wa'i.
Ñalawma gooto mi jippi tan, tawtu-mi
gorko gooto galle amen ina yahdi e debbo.
Be kollondiri min, be mbi'i mi oo ko biy
gorgol maa.

« Nde calmin-moo-mi ndee, dum debi
haawde mi sabu mi anndaano oon
goggiraado.

« Deɓ-mi sikkitaade seeda.

Mijii-mi e hakkille am : hol ko biy goggo am wadata doo ?

« Nde min ngasni wottaade, baaba am, neene am e goggo am naatti ina njeewta. Yeewtere ndee noon hay gooto nanaani dum.

« Be mbi'i yo mi wadan ɓe ataaya.

« Do mbadat-mi ataaya doo, biy goggo am
oo ari, wi'i ina yeewtida e am.
Miin noon mi jabaani yeewtude.
Nde yahi haa hiiri, be mbaynii, be kooti.
Baaba am e neene am noddi mi nder suudu.
Be kaaltani mi ko be njeewtidi koo kala.
E ndabba tan, be mbi'i ko mi dokketeedo
biy goggo am oo.

« Mi jabaani, mbido woya, mbido woya haa tampu-mi, neene am yurmii mi no feewi. Mi yahii haa miiyii-mi yaltude wuro ngoo, mi dogo.

Jonte ina pawondira, nattu-mi ñaamde haa pooy-mi.

Ndañ-mi ko muusi mi no feewi, jikke am kala sooyi.

« Mbadnoo-mi e hakkille am ko janngude haa mi joofna, so mi mawnii mi dañu liggeey. Mi yaltina jinnaabe am e caɗeele baasal. Kono oon ñalawma jikke am oo fof sooy !

« Ñalawma gooto, neene am noddi mi,
emin njeewta.
O anndini mi wonde biy goggo am jidɗo
resde mi oo jooni joofna jande mum.
So oon resii kam maa wallu am.
Kono miin ko helmere dewgal tan
ngañ-mi nande.
Kaalando mi ɗum kala bernde am teddat,
mi yida woyde.

« Min njoodii dumunna, biy goggo am oo arti.
E ngol noon, o ardaani e hay gooto.
O anndini mi wonde o janngii, etee o
bonnantaa kam jande am.
O wi'i mi : « Neene am yidi ko mi resa
jooni.
Sabu jinnaado kala ina yidi yiide taanum
hade mum naywude.
Miin noon, mbido anndi ko a cukalel,
ko e jande ngon-daa.

Ko goonga maa mi rese, kono maa mi walle,
mi woppataa ma so wonaa pirtaa.

So wonaa aan e hoore maa mbi'aa a nattii
yidde janngude.

So ndeen yontii, maa mi anndu mi wadii
fotde am. »

Jannginoowo oo beydi heen : « A yi'ii kam
jooni mbido mi liggoo.

Mo ndañ-mi oo ina janngi, ina anndi
nafoore jande.

Ko duum wadi o woppi mi njokkit-mi
jande am.

Mbele mo njid-don rokkude Mayram oo ina
jaba ko joom galle am oo jabnoo koo ?

« Mi sikkaani dey, sabu oo mo ndokkaton
mo janngaani.

Oon hecci Mayram no feewi, etee o alaa
liggeey cabordo, ko o kocintoodo tan.

Mayram noon ko suka pindo, beldo hakkille.
Ko aan jibini biye, kono mbido wasiyo maa
mbadaa seese.

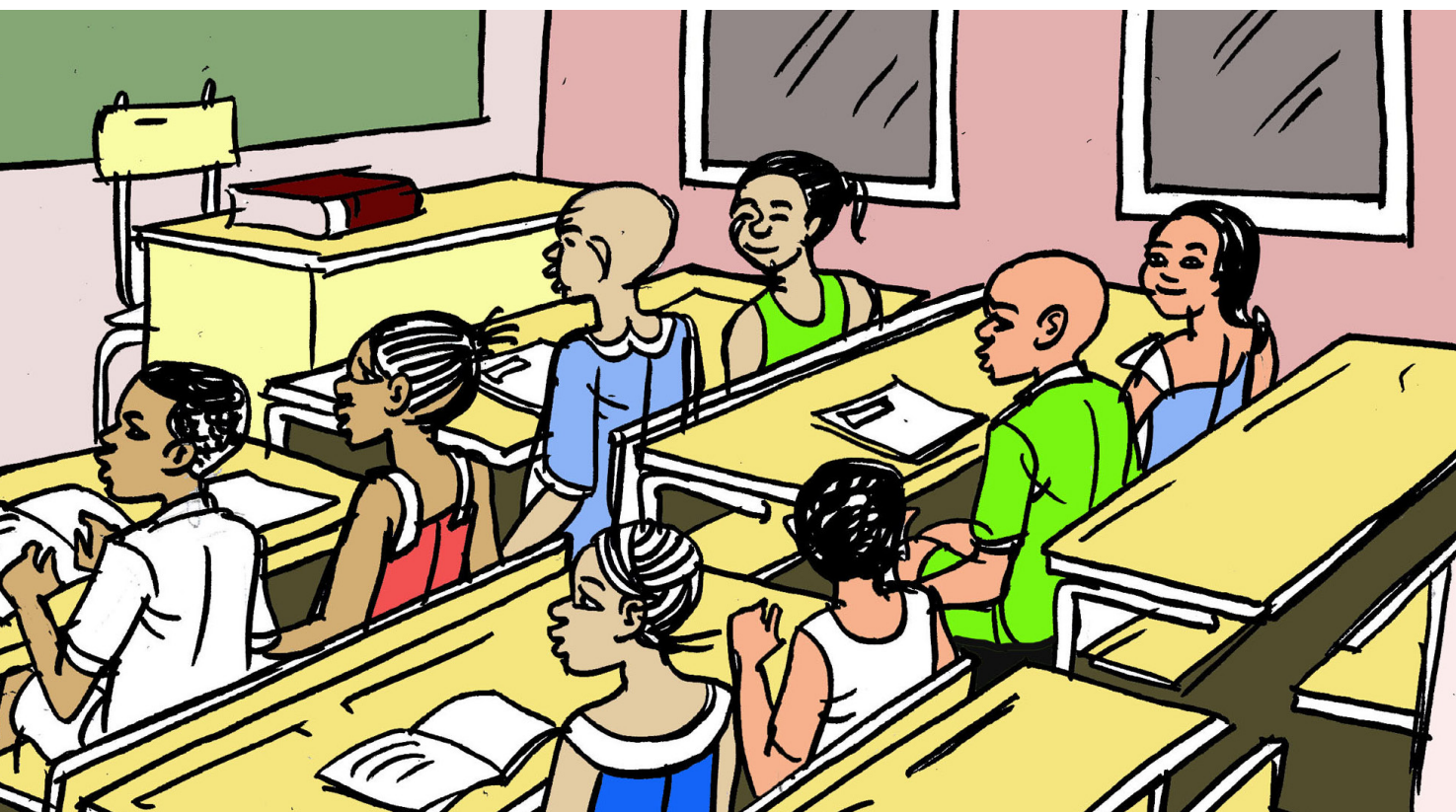
‘Dal mo o yettina jande makko, a nimsoytaa. »

Nde jannginoowo oo hooti, neene Cillo
anndi ko goonga laabdo o haalani dum.
O haaltani joom galle makko ko Madam
Kuro haali koo fof e gedde Mayram.
Baaba mum Mayram anndi ko Madam Kuro
haalii koo ko goonga.
O fotaani bonnude janngo biyiiko sabu
jawdi hannde.
O wi'i o haaytii rokkirde biyiiko, ko o
goppoowo dum jannga mbele ina firta.

NAAMNE DEE :

1. Hol ko wadi Mayram natti arde
janngude lekkol ?
2. Hol dokkudo mo kaalis ?
3. Hol ko baadum baaba mum
Mayram jiidi e Mayram ?
4. Hol ko miiji-daa e dewgal
lawdungal ?

Funeraagal hakkunde lekkol Daaru e lekkol Madiina

Lekkol Daaru'en ko ko waddi funeraagal
e lekkol Madiina'en gondo Maatam.
Kambe noon ebe mbinndondira batakeeji,
be neldondira fotooje kam e njeenaaje.
Hooreejo lekkol oo yi'ii wonde sukaabe bee
ina mbinndondira batakuuji baddi faayiida.
Kono di mooftetaake.
O wi'i be jooni noon en ndenndintu di,
mbaden di deftere wootere.
Inniren nde « Tiidftinal funeraagal
hakkunde lekkol Daaru e lekkol Madiina ».

O wi'i, jooni, janngirdu kala, e ballal
jannginoobe mum, yo wad bataake gooto.
O haala heen ko buri welde mo e lekkol hee.
Janngirdu burbe famɗude nduu winndi,
be mbi'i : « Minen ko janngirdu amen buri
laabde e lekkol hee.
Ko ndu yaajindu, leerndu, bale dee ina
laaltaa pentuur oolo.
Alluwal mawngal ngal goobaa ko goobu
haako-ñebbe, alkule e limooje ina penjaa
e yeeso hee.
To bannge ñaamo too, nate kulle wuro
ina liggaa toon, ga nano gaa ko nate kulle
ladde.

Almoor gooto ina to caggal too.
To nder makko too, ko pijirkon ndefu e ko
safirtee mooftaa toon.
So madam amen ina janngina min haala,
ko toon yaltinta ko sokli koo.
Janngirdu amen ina laabi kadi ina henii.
So min mbelaama, ko adii nde min naatata,
min njahdat e madam amen, min pitta ndu
haa ndu laaba.
Min bofta kurjuru oo, min njuppa mo e
jinnde hee, min nawa, min ndufoya.

Min coodoo juude haa laaba, min yoo ga
siwoo ko foppiraa alluwal, min lommba
heen epoos.

So waktuuji joyi njonii, hulnde ndee
honngée, jande fudfoo.

Yimbe fof njoodoo, madam oo naata, min
ngummoo, min calmina mo.

O salmitoo min, o naamnoo min no min
mbadi, o yeewtoo be ngaraani e ruudbe.
Jande ndee fudfoo noon.

Hannde ko fannu safaara min njannngata.
Madam oo yaltini ko gedde cafrirteede :
pinnguujji, alkol, wirow e ledde.

Emin keppe, gooto kala na yidi safrude.
Nde min ngasni, min njanngi hiisa, min
njaltini lekkon limirkon amen, e guje.
Gooto kala woni e liggaade, tawa ina wondi
e coftal.
So min tampii, min njimda e madam,
ko adii nde min naatata e jande hesere.
Janngirdu amen ina weli, hay gooto
dogataa, mo woni kala na heppana
janngoyde. »

‘Be janngirdu dīmmuru bee noon, mbinndi ko e muse mumen.

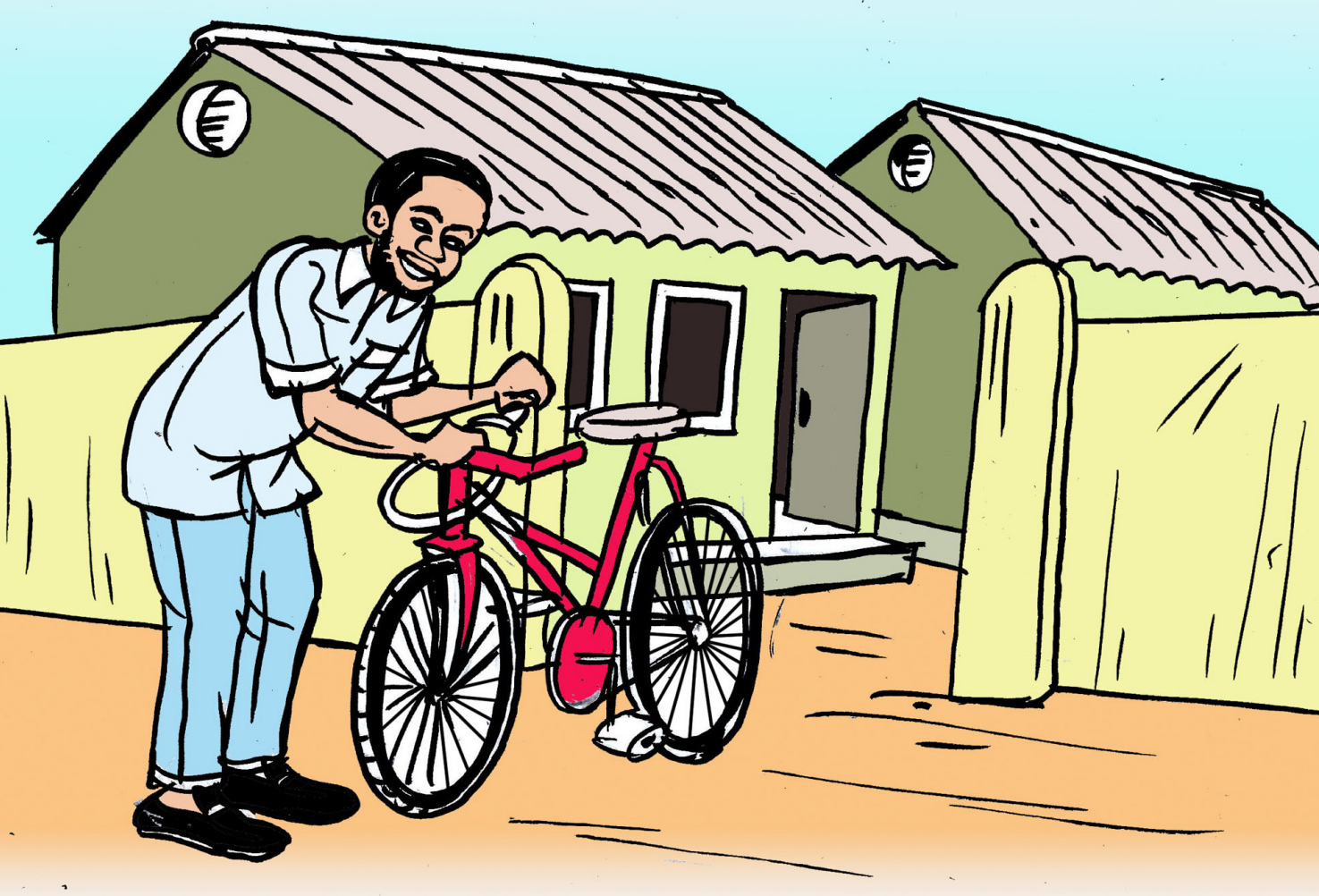
« Jannginoowo min oo wi’etee ko Musee Joob. Ko o dabbo, baleejo, jooddo, kadi omo moyyi.

Omo jogii wahre juutnde, omo faaydee heen sahaa e ustaas.

Kala do taw-daa mo omo moosa, sukaabe bee fof ina njidi o janngina dūmen.

O boornotoo ko tuubaaji e simisaaji jooddi, aljuma a boornoo comci timmudi.

Omo jogii welo jooddo, bodeejo.

So o yettiima o habba mo damal lekkol,
o sokra mo ceen, aãde o wujjee.
Ko ñuum hollirta Musee Joob yottiima.
Kanko o fiyataa, tee o yaawaani finnude.
So omo janngina, yimbe fof kedtoto mo,
sabu no o jannginirta nii ina weli.
So omo janngina min e ñemngal amen ngal,
laabat cer e amen.
So e ñemngal tuubankoore kadi, laabat
cer, ñum weeba e amen.

Yanti heen, do o tolnii kala, o wi'a sukaaɓe,
tiidno-dee no moyyi e jande mon.
Janngo e jam, maa on naf, kadi nafon
jinnaabe mon.
Heen sahaaji, wada sukaaɓe dogoobe
jande, walla be coftanaani nde.
So wadii, ina jarana mo yahde galleeji
mumen, o naamnoyoo jinnaabe mumen
ko saabii duum.
Ko duum wadi, jinnaabe amen fof ina njidi
mo ; ebe ndokki mo gedal.
Yimbe kalaas amen ina mbi'a so mawnii
njidi ko waade no musee amen nii. »

‘Be janngirdu tataburu nduu noon, ko oo
ɗoo bataake mbinndi.

« Onon sehilaabe amen, amin mbeltoo e
winndude on oo ɗoo bataake.

Min kebii bataake mon, mo cifanto-ɗon min
e nder mum ngesa lekkol mon.

Minen ne kay min mbadii ngesa caggal
lekkol amen, e ballal direktiris amen.

Min njahdi e madam amen, min mbadi
ngesa potomba njoodba.

Min ngaawi heen salaata, persi, naanaa
e follere.

Min peccu janngoobe bee e goomuuji
denndindi rewbe e worbe.

Kikiide, so min njanngii haa min njippiima,
goomu njontaangu nguu yaha roosoya.
Ko goomu nguu ittata kudooli bondi dii,
feewtina palanuuji dii.

Emin njogii doosirde, peeluuji e ratooji.
Ngesa baa na yoodi, aba heccidi.

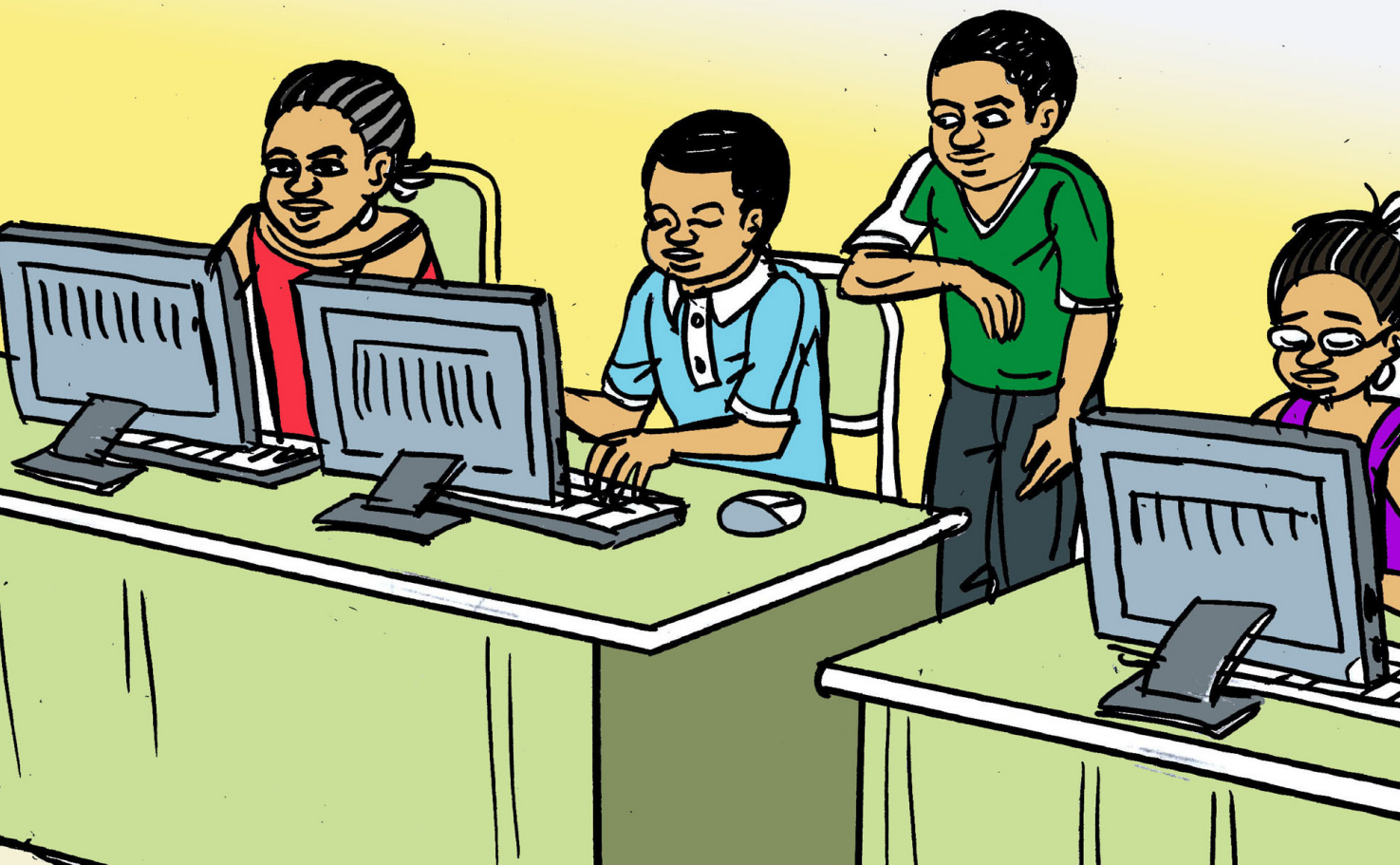
Heen sahaaji, jannginoobe wodbe bee ina
ngadda doon almubbe mumen.

Be njanngina be toon, so ebe mbada won
e deen binndande.

Jooni noon, min toppitiima ngesa baa haa
aba ni mawna.

Madam e musee e lekkolaaji goddi dii,
kala jidfo huunde, arat, min njeeya dum.
Ko Faatu e Lamin ndenndinta kaalis oo.

Ngesa baa wadii haa caggal janngirdu
nduu ina laabi cer jooni.
Te adan, ko doon kurjuru yuppetenoo.
Amin daminii, bataake amen oo maa taw
on e jam.
Min calminii on onon fof.
Amin keppana hebde jaabawol mon. »

Yimbe janngirdu nayaburu nduu mbinndi ko e saal mumen enformatik gondo oo e lekkol hee.

« Nokku oo na wadi ko ina tolnoo e masinaaji noogaas e tati.

Laamu nguu wadnoo ko ebbo wi'eteengo "Seen kilik."

Ngu subii lekkolaaji keewdi, ngu hokki dumen saaluuji badaadi ordinateeruuji. Ordinateeruuji dii ina njahdi e sahaa oo, gooto heen kala wi'a ko kam buri yoodde.

Ko di masiṇaaji ndaargo deppo, heen gooto
kala ina wondi e kabirde mum.

Di cenondiraa e Enternet hee, heen masin
kala ina wadaa e joodorde mum bannge.

Kadi siis daatdo ina joddinaa e sara heen
gooto kala.

So a joodiima heen ada weltoo, omo yoodi,
omo weeytina.

Ko kenorde jaajde ngoni toon e
wantilateruuji toowdi.

Ko Musee Njaay toppittoosaa oo e
masiṇaaji dii.

Omo janngina kadi enformatik, cukalel
gootel ina walla mo.

Kalasuuji dii lomlomtondirtu so ina
njannginee toon e masinaaji hee.
Heen kalaas fof ina jannga toon waktuuji
didi e yontere kala.
Musee Njaay feccat kalaas oo pecce didi,
heen gooto kala, o hokka dum ko gollii.
Heen sahaaji, jannginoobe bee ina
cokla sukaabe bee njiira gite mumen ko
njanngata koo. E oon sahaa, be nawat
almubbe mabbe to saal eeformatik too.

Be uddita enternet oo, be yeewa ko be
njidi hollude be koo.

Duum ina heewi nafoore e amen, kadi ina
beyda softinde min.

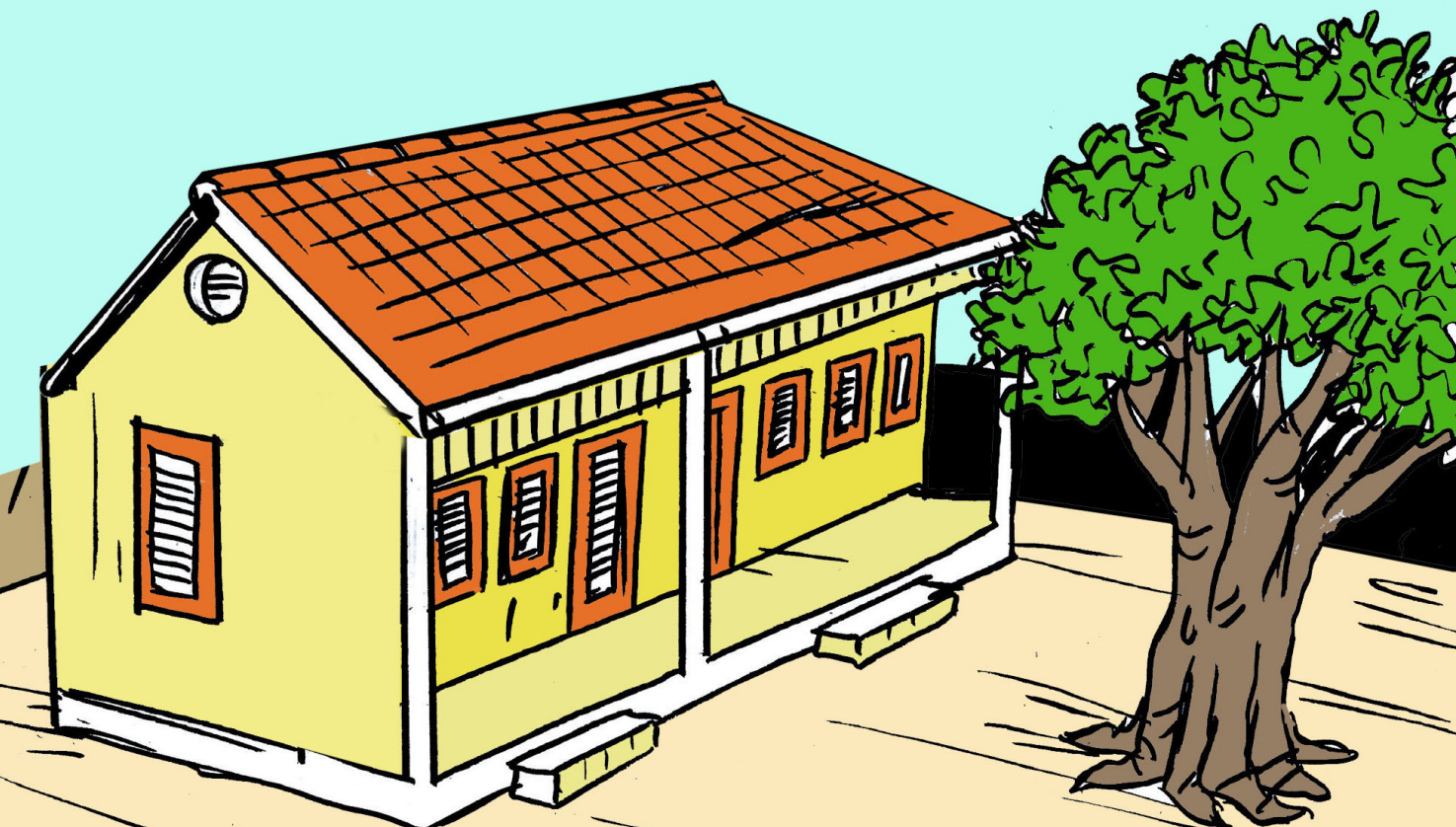
Karalle kese ina beydii yaajde jooni.

De naatii jooni no feewi e lekkolaaji dii.

De mbaylii no feewi kadi dowgol jande ndee.

Duum saabii jooni, jannginoowo e almuudo
fof ina cokla nokkuuji baadi nii.

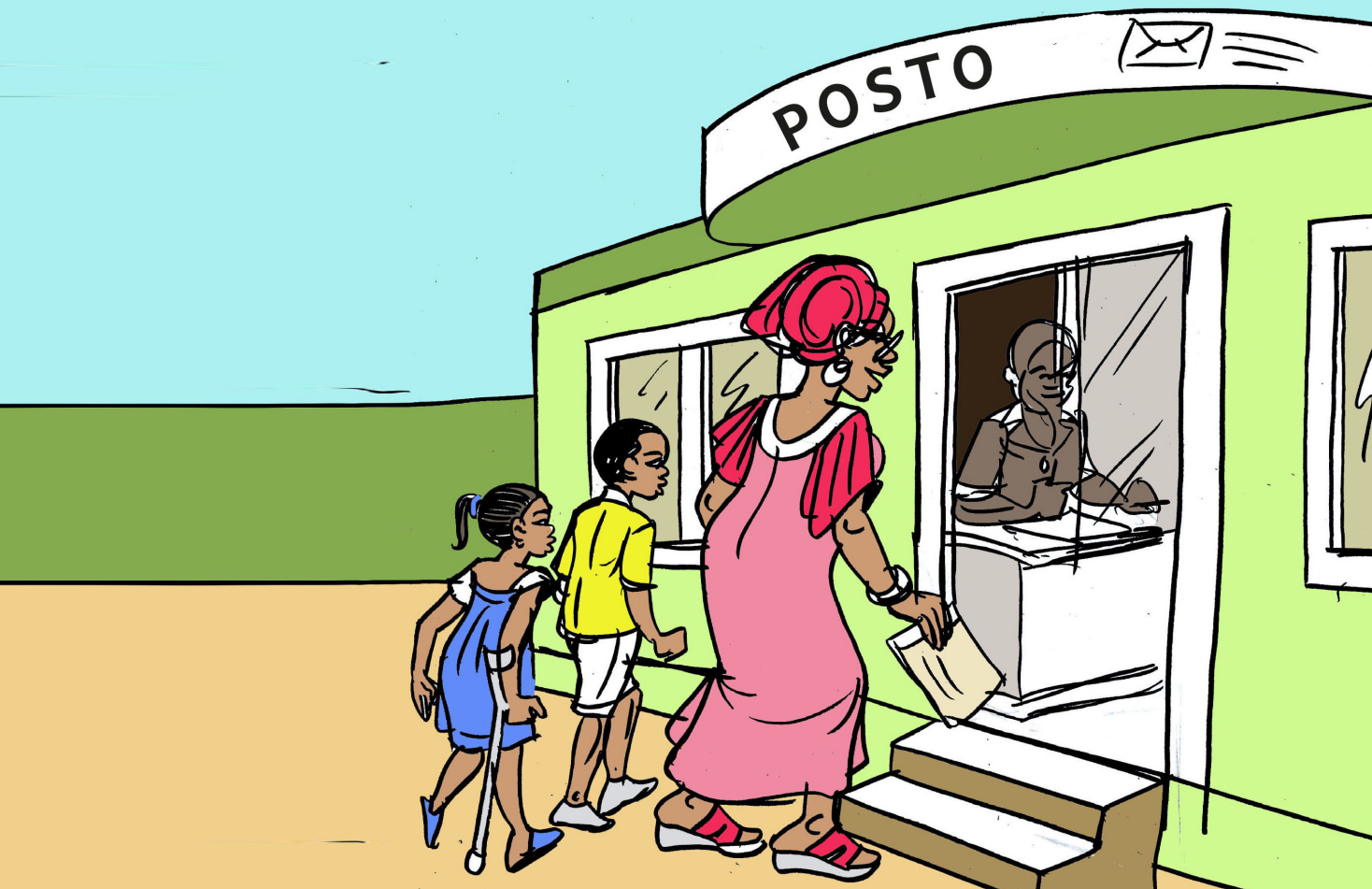
Ko kañje mbaadata haa mbaawen yahdude
e jamaanu oo.

Yimbe janngirdu joyaburu nduu noon,
ko dum doo mbinndi :
« Lekkol amen, ko lekkol booydo.
Ko e hitaande 1950 o feewnaa, ko adii
Senegaal na heba hoore mum.
Hilifaabe heewbe, wonbe e nder leydi hee
walla caggal leydi, ndewii doo.
Ko janngirdi tati tan ngonnoo doon
e fuddorde hee, tee ko rewbe bolbe
njanngatnoo heen.
Lekkol oo na mawna haa o hebii jooni
janngirdi sappo e didi.
Ko rewbe e worbe fof njanngata heen jooni. »

Janngirde battindiinde dee, kañum'en
ngoni tolno jeegabo ngoo, heen mawbe bee
njanngata.

Be mbinndi ko e nguurndam lekkol oo,
koperatiw e gedde kese de lekkol oo wadi.
« E lewru Bowte kala, so min yettii guurte
No'el, lekkol oo wadat ñalawma laabal.
So guurte Pak ngarii, min mbada Kermes.
Emin mbada kadi jirwinooji goddi ko wa'i
no Simmbu, walla ñenngi.

So min njahii noon haa lewru Duujal,
min ndenta e lekkolaaji goddi e leydi hee.
Min mawnidina e mabbe yontere tolno
lesleso lekkolaaji ndee.
Min peɗa yeewtere nde gooto e hilifaabe
amen wadata.
E ndeen yontere emin mbaɗa heen kadi
kaawgelaaji ganndal hakkunde kalasuuji dɗii.
Kaawgelaaji goddi kadi na mbaɗee, ko wa'i
no fukubal, lammba e gede baade noon.

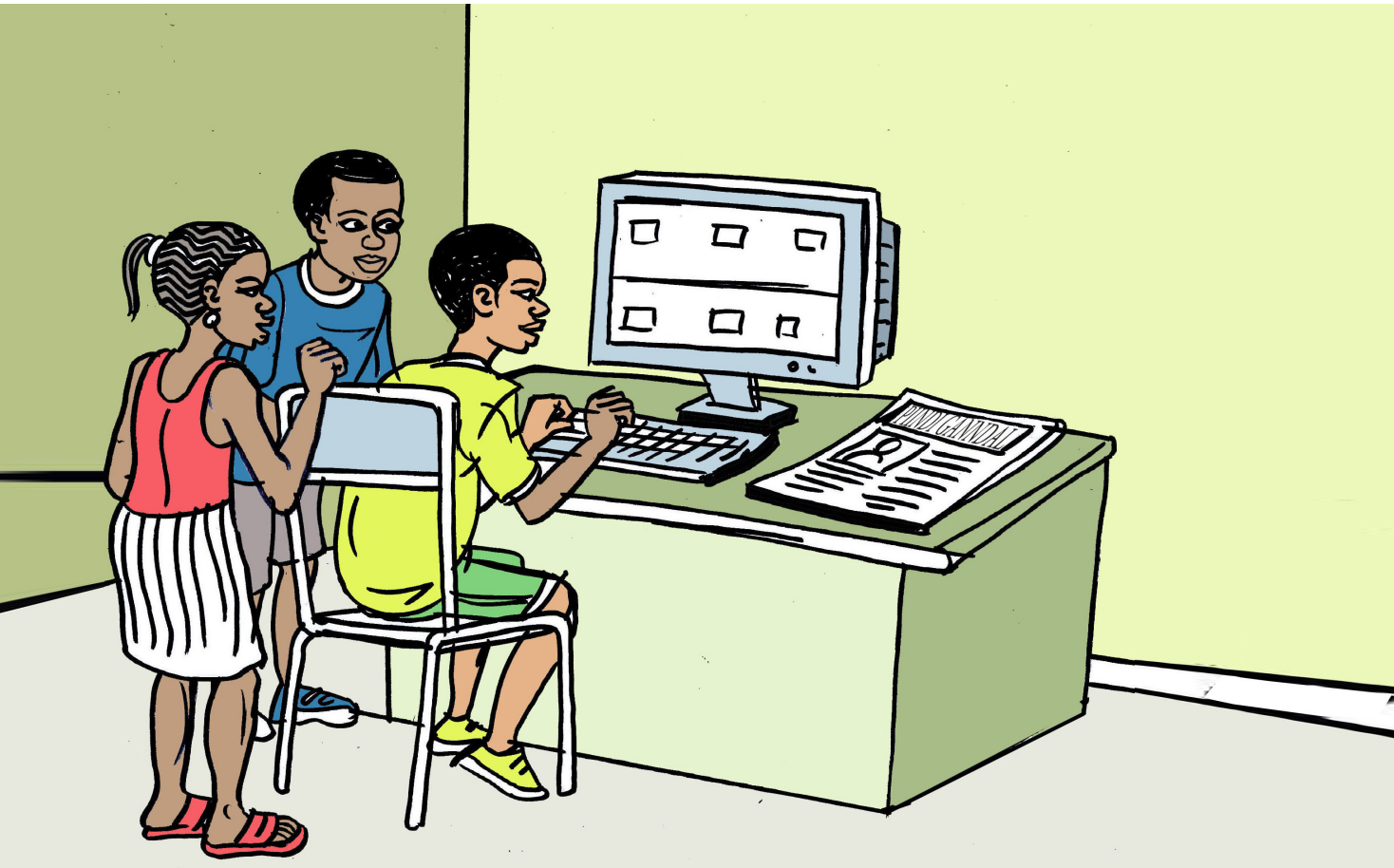
Min njuɓɓina kadi ko wa'i no labɓingol nokku,
Kermes, min nguɗɗira nde kollirgol ganni. »

Direktiris oo jannga batakuuji dii fof.
O renndina di kañji fof, o waɗa deftere
wootere, o winnda to les too :
« Onon almuɓɓe Madiina e almuɓɓe Daaru,
amin ɗaminii maa on mbelto e deftere
amen ndee.
Maa on ɓur anndude kadi no lekkol amen
oo wuurdi.
Emin ñaagoo yo nde yetto e mon e dow jam. »

NAAMNE ƊEE :

1. Hol janngirdu ɓurndu welde e
lekkol hee ?
2. No foti masiɗaaji ngonni e saal
enformatik oo.
3. Saal enformatik oo, omo niɓɓiɗi walla
omo leeri ? Hol ko hollirta ɗuum ?
4. Ko paam-ɗaa e yimɓe lekkol
Daaru'en bee ?

Jaaynde lekkol

Janngoobe bee ina coftani hettude jaaynde lekkol.

Ina walla be e widto e enformatik kam e enternet.

Hay huunde humpataa be e gannde karalle kese dee.

Ina addana be waawde jokkondirde e aduna oo fof.

Winndondirde e lekkolaaji godfi kam e leydeele godde newanoo be.

Binndol yahdata ko e widto, kala do neddo
tolnii.

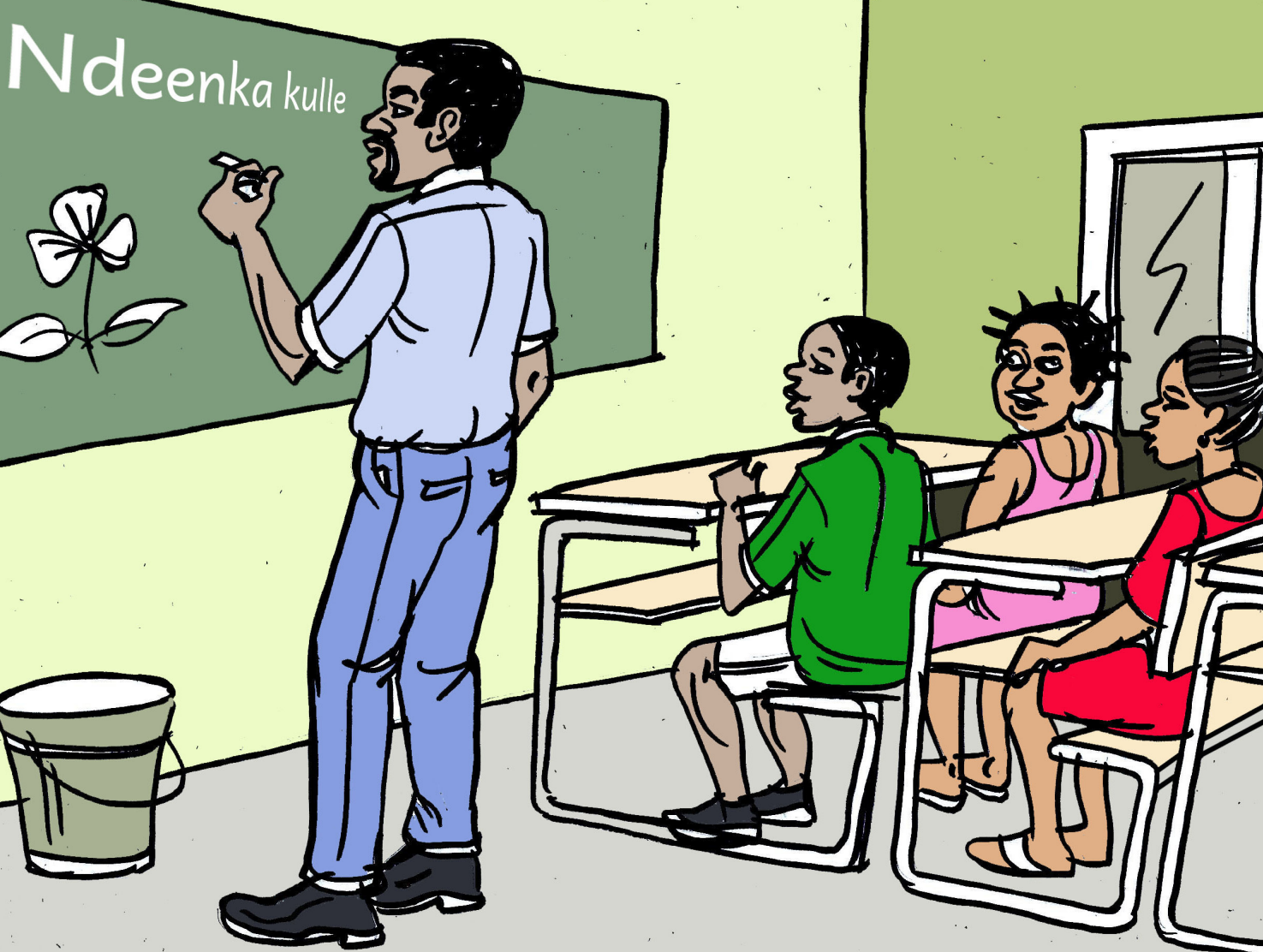
Maa a janngu heen leyfi binndi keewdi.

Maa a waaw heblude hoore maa e no
winndirtee nii.

Janntade joljole maa newane.

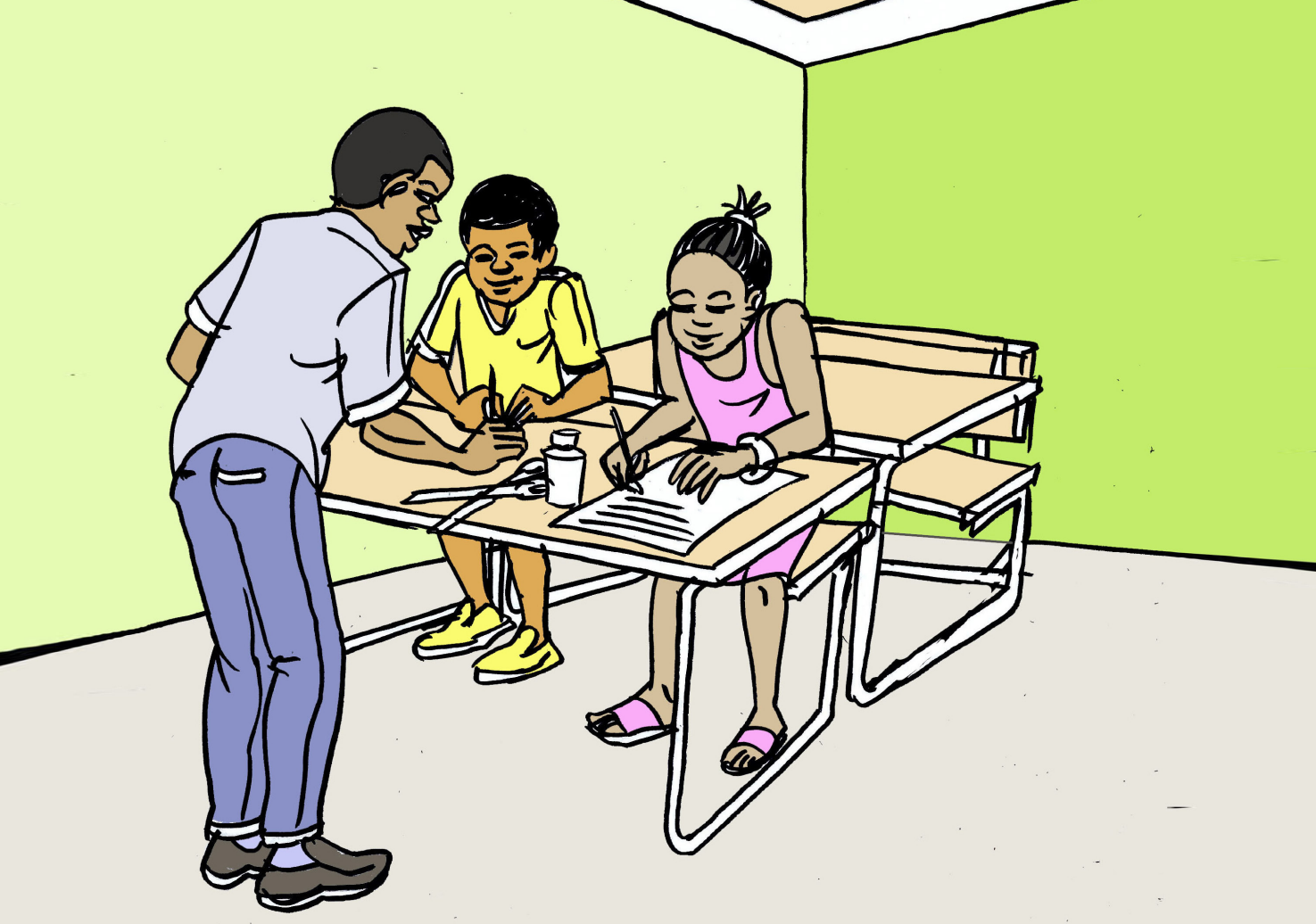
Maa a anndu heen ko a anndaano.

So a booyii heen seeda, maa a waaw
winndude, ngonaa winndiyanke.

Damal meccal jaayndeyanke udditano maa.
Ina addan maa miijaade, ada naamnoo,
ada hedtondiree, ada yeddondiree.
Ada hedoo miijo goddo, so a jeyitiraama
goonga njabaa.
Ina addan maa waawde wuurdude e kala
aadee.
Ada jaba miijo goddo tawa seknataa ma,
a dukataa heen.

Gila fudɗoode, musee maɓɓe noddɪ ɓe,
ɓe njeewtidi e dii ɗoo fannuuji :
- Anndude no moyɣi hol jogorɓe janngude
ko winndaa koo.
- Hebleede e fannuuji binndol keewɗi.
Kala ko joli, ina jogii no winndirtee.
Maa a waaw seerndude jaaynde bulno e
jaaynde ganni.
Deftere daarol, njimri walla kilipaaji
jaltooji, nji'ataa heen.

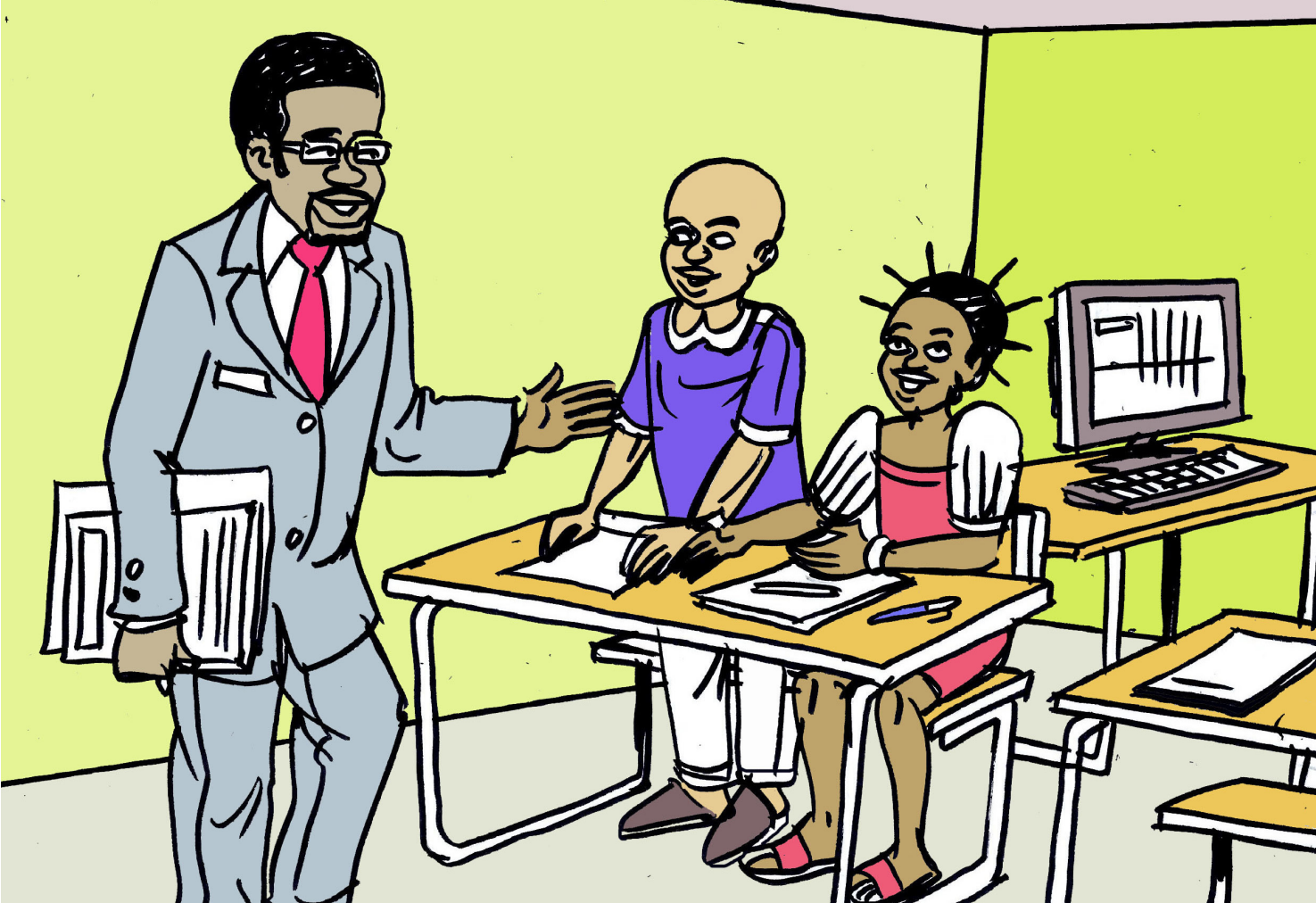

Njeewtiden haa tonngen :

- Hol no jaaynde ndee wi'etee ?
- Ko e hol duum nde foti haalde ?
- Hol no duum yubbinirtee ?
- Limoore ko yaltintee heen koo no fotata ?
- No foti kelle nde foti dañde ?
- Mbele nde yaltata ko ñande kala, yontere kala walla lewru haa lewru ?

Naamne padaade dee woni ko :

- Hol ko gooto e amen kala foti wadde ?
- Hol to goomu winndoobe e joljole lekkol oo kam e wuro ngoo woni ?
- Hol gardiido oon goomu ?
- Hol toppittoodo kala ko faati e pijirlooji e nate ?
- Hol badoowo lelngo naro ngoo ?
- E hol dewintoodo yubbo ngoo ?

Ceerno Hamdu, jaayndiyanke mawdo,
ariino tawtoreede yeewtere ndee.
O holliri weltaare makko e kawral ngal,
o yetti be.
Omo jaggi wonde, ko wa'i nii ina foti
yaajneede e lekkolaaji d̥ii.
O wi'i, gooto kala ina sokli jaaynde
e lekkol mum.
Ina waawi wonde e kaayit walla
e geese enternet d̥ee.

O wi'i, ko adii nde mbinndaton, odon poti
jaabtaade naamne dee :

- Ko e hol dūum pot-don haalde ?
- So tawii ko e neddo, ko hol kanko ?
- So tawii ko e joljolal, ko hol ngaal ?
- Hol nde huunde ndee wadi ?
- Hol to dum wadi, kadi mbele ina woddi
walla alaa ?

Hoto be njejjittu yettinde konngol kulle dee ne, sabu ko de koddiije.

Ndokken de, de kaala mette majje e no aadee en dowrata nguurndam dam nii.

Yo de kaal no de njiiri gonaangal hakkunde majje e yimbe.

So tawii ko ko yoodi, njokken gollondirde e mabbe.

So tawii yoodaani, ngoppen.

Puccu wi'i : « on nji'ii no joom saretaaji dīi
koynirta min nii ; kiiruuji dīi muusii.
Fipfipuuji dī ngasataa, balli fof muusii, dūm
wonaa goonga, wonaa laawol.
Dimngal no buri teddirde fof min
ndoondee, meebe pawondiraade, leydi,
simonj walla birikaaje.
Alaa jamma, alaa ñalawma, ko liggeyaaji
keewdi pawetee e amen.
Ko ñamal seedayal min tottete, ko dūm
wadi min pooyi haa burti.
E amen paawngudo kala, alaa sikki-sakka,
ko tay're, joom mum wontaa naftu. »

Rawaandu wi'i : « jooni ko e mbedda hee min mbaalata.

Kala cukalel birtingel, hocca haayre, weddoo min.

Heege nanngat min haa min mbattina iirtude e jinde amin kocindoo ko min ñaami.

Kala mo ina yattoo walla ina haala mbonka ko inde amen ardinta.

Mbele jooni min nattii renndude e yimbe bee hodorde ? »

Foondu wi'i : « Ko e keesyeɓ tokosel ɓe naatnata min.

Ɓe koɗata ko ɗo yaaji, ɓe koɗna min ɗo faadi.

So ɓe ngummiima ebe nguuda min, kambe e koobon mabbe naattukon.

Ɓe cikkata ko ñomoko tan ñaamaten, hoto gerte ngonɓi, hoto ɓesnaade ngonɓi ? Mbete ɓe kaandinaani min e ko safi e ko weli koo ? »

Liingu wi'i : « Jooni min nattii waawde
wuurde e geej hee.
'Be pellat dinaamituuji mabbe e ndiyam
hee, nde be pudda jaggude min.
Ina wadi heen batooje beddotooḍe
saakitaaji baawdi foodde min ḍo min
ngoni fof.
Hoto wannde, caas, walla mbaala ?
'Be nattii awde jooni, ḍe ngoni ko e
bonnude geej oo, ḍe njaha laabi mabbe.»

Janngoobe bee ndentii, njeewtidi e ko
gooto e mumen fof feccanoo.
Toppittoobe mbinndiin oo mbaɗii goomu.
Wodɓe yeeynoobe ɗum e rajooji e teleeji
bee ngasnii ko ngollatnoo.
Nate laabtude njaltinaama, caraama e
wuro hee fof.
Won reftotoobe jaaynde ndee to geese
enternet too.
‘Be ndañii jiilantoodo ɓe wallidiibe.

Janngoobe bee ina coftani liggeey oo no feewi.

Gooto kala nana darii e bannge mo heedtinaa oo.

Direkteer oo yiilaniima be gollordu e nder lekkol hee.

So be njippiima, ko toon be kawritta, be ngona e ordinateeruuji dii.

Pellitte keewde ko toon yettete.

‘Be nginniri jaaynde mabbe to geese
enternet too ko “Janje”.
Lekkol oo fof nana fadi rogere adotoonde
yaltude ndee.
‘Be keblaama, be tottaa kabirde.
‘Be ndañii kadi naatnoowo nate gooto
balloowo be.
Oon ina ñeeñdi, ko o liggotoo koo o alaa
heen nanndo.

Lekkol oo jirwii, janngoobe bee mbeltiima.
Direkteer oo naati e liggordu jaaynde hee,
o manti almuubbe bee.
Lekkol oo ina jogii sejorde moyfere.
Yimbe na noddira ban-yoo-ban.
Rajooji ngarii yeewde min.
Teleeeji ngarii e lekkol hee.

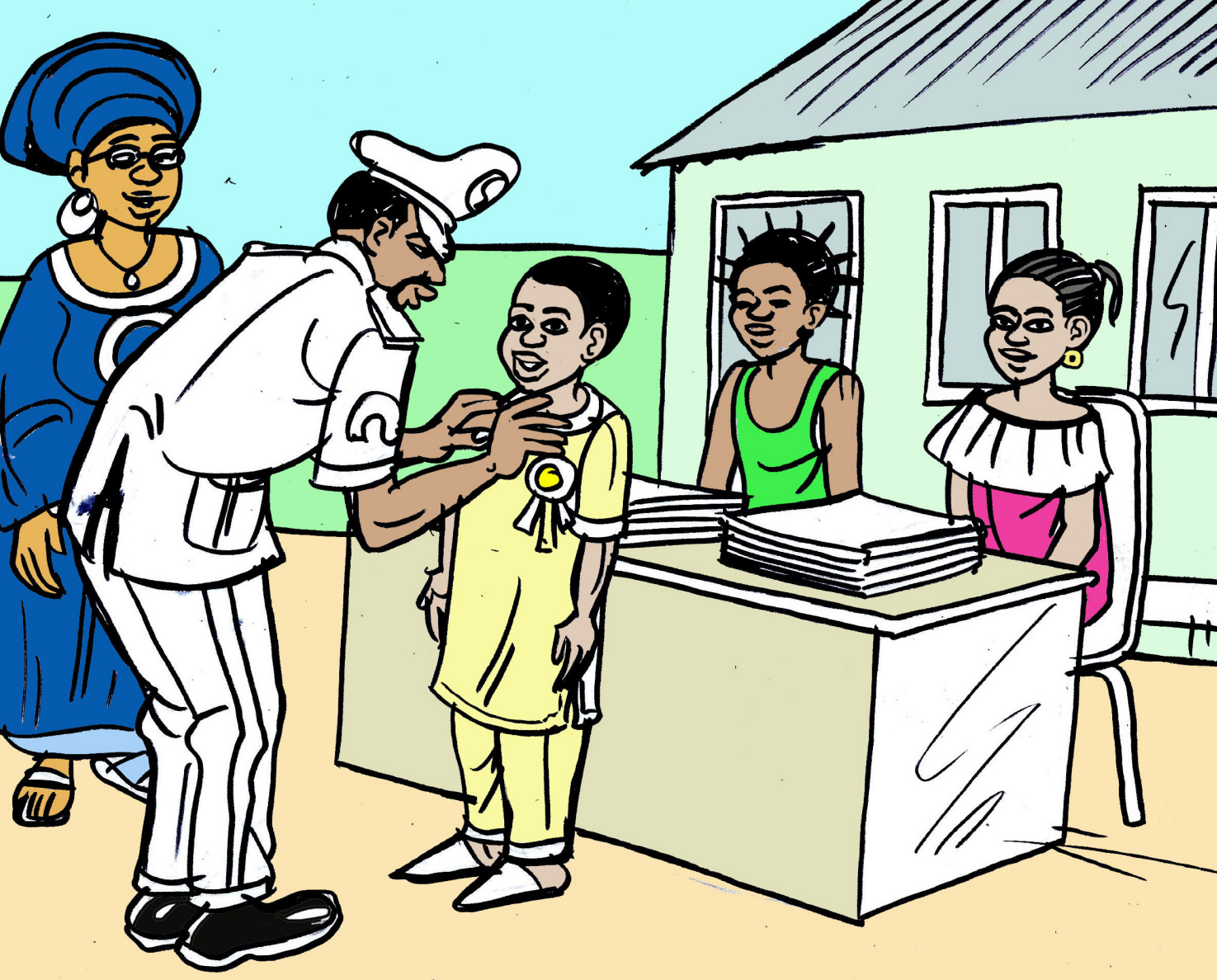
Won lekkolaaji goddi mbinndii direkteer
lekkol oo.

Ko be yidbe wadde jaayndeeji mabbe e
geese hee.

Alaa e sago janngoobe lekkolaaji keddiidi
dii e wuro ngoo keblee.

Haa caggal leydi, yimbe ina kaala haala
jaaynde ndee.

Be mbismaama Farayse, Suwis e Kanadaa.

Balle de be padnoo ngarii.
Mbaadi lekkol oo wayliima.
Be mahanaama janngirdi goddi.
Birooji mabbe beydaama, di nardinaa.
Be ndokkaama ordinateeruuji kesi pul.

Ndeke noon jaaynde lekkol ina heewi nafaore.

Nde darjinii lekkol oo e aduna oo fof.

Nde heblii janngoobe jeyaabe heen bee haa diggini gedde jaayndeyankooje.

Kala lekkol do dum darnaa, joomum en nawat raayuuji so kawgelaaji mbaadaama.

Ko duum saabii, kala lekkol ina yidi jaaynde hodoo dum.

NAAMNE DEE :

1. Hol ko janngoobe bee njidi darnude e lekkol hee ?
2. Hol wune be ndaani heen ?
3. Hol ko addi rajooji e teleeeji e lekkol hee ?
4. Hol ko woni miijo maa e ko kulle dee ngoytii koo ?

Ce livret décodable gradué a été conçu et imprimé grâce à l'appui généreux du peuple américain à travers l'Agence des Etats-Unis pour le Développement International (USAID).

USAID
DU PEUPLE AMERICAIN